

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

109124

7. 1. 70

1. 1. 70

1. 5

13

Obrednik za cerkvenike

ali

natančen poduk

za vse

cerkvene služebnike.

Sestavil

Jernej Voh,

Konjiški kaplan.

Z dovoljenjem prečastitega Lavantinskega knezoškofijstva.

1876.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.

Založil pisatelj.

109124

109124

FJC 1941/

1951

Predgovor.

Odkar se je šola od cerkve ločila, učiteljem ni več dovoljeno, cerkveniške ali mežnarske službe oskerbovati. Treba je toraj misliti, kje dobimo sposobnih cerkvenikov, kadar stari pomerjejo. Posebnih šol za cerkvene strežaje še nimamo, in jih tudi kmalo še ne bomo dobili. Kako redki pa so že zdaj, ki bi znali svojo službo prav po cerkvenih postavah opravljati in druge za to dobro podučevati! Vendar je oboje potrebno. Znano je, kako skerbno sv. mati katol. cerkev čuje nad sv. obredi, katerih ne pusti nikomur spreminjati ali celo pačiti. Sv. Terezija jih je toliko cenila, da je bila pripravljena za vsak od sv. cerkve poterjen obred svoje živ-

ljenje dati. — Prečastito Lavan-
tinsko knezoškofijstvo mi je zavolj
tega blagovoljno dovolilo izdati
ta poduk za cerkvene služebnike,
kakor sem ga po najboljših virih
sestavil. Čeravno ni vse, kakor bi
imelo biti, vendar se derznem
upati, da te bukvice bodo vsaj ne-
koliko pripomagale, povsodi pri-
dobiti takšnih cerkvenikov, ki bodo
svojo imenitno službo opravljali
v povišanje božje časti in v spod-
budo vernega ljudstva.

V Konjicah 4. oktobra 1875.

J. Voh.

Vvod.

Molitve, katere cerkvenik pri raznih cerkvenih opravilih ali iz glave, ali iz teh bukvic moli, tiskane so v slovenskem pravopisu *s takimi čerkami*. Da se pa cerkvenik s časom tudi latinski brati privadi, ponatisnil se je v „Angeljski službi“ „Konfiteor“ v latinskem in slovenskem pravopisu. Verh tega so v celih bukvicah vse molitve, katere duhovniki opravljajo, z latinskim pravopisom tiskane. Glej pri molitvah v bukvice in poslušaj zvesto, kako mešnik svoje molitve izgovarjajo, in lahko boš se naučil latinski čitati. Zapomni si še to-le: latinski *ae* ali *oe* se izgovarja kakor *e*; lat. *c* pred *e*, *i*, *ae*, *oe*, kakor slov. *c*. *c* pred *a*, *o*, *u* in pred vsemi soglasniki pa kakor *k*; *ch* se izgovarja kakor *ojster h*, včasih blizo

kakor *k*; *oe* kakor *e*; *ph* kakor *f*; *q* kakor *kv*; *t* pred *i* za katerim še drugi samoglasnik sledi, se izgovarja kakor *c* n. pr. cogitatione beri: kogitacione; *th* kakor *t*; *x* je slov. *ks*; *y* slov. *i*; *z* slov. *z*.

V sledečem najdeš nekaj menj znanih besed razloženih:

Alba = dolga mešna srajca.

Aspergil = škropilnik, s katerim se blagoslov. voda škropi.

Baldahin = nebo za procesije.

Biret = mešna kapa.

Blazina = vajnikuš, nem. polster.

Burza = torbica, v kateri korporale na kelhu leži.

Burza = torbica, v kateri mešnik sv. popotnico bolnikom nosijo.

Celebrant = pri veliki peti meši duhovnik, ki mešujejo.

Ceremonijarij = se pri vel. peti meši imenuje strežaj, ki posebno pazi, da se vse v redu verši.

Ciborij = kelih za sv. hostje.

Cingulum = pas, s katerim si duhovniki albo podpašejo.

Čolnič = posodva za kadilo.

Dalmatika = zgornje oblačilo za levite.

Dijakon = služebnik, ki pri veliki peti sv. meši sv. evangelij poje.

Direktorij = latinski koledarček.

Humeral = ruta, s katero si duhovniki pred sv. mešo vrat zavijejo.

Incenz = kadilo, dišeča smola.

Incenzirati = kaditi.

Kanontable = so tri table z latinskimi molitvami na oltarju.

Karfindelci = glažki ali verčki za vino in vodo.

Kastrum = mertvaški oder.

Kazula = mešni plajš.

Kerstna štola = štola na eni strani bela, na drugi modra.

Kondukt = sprevod.

Koretelj = nemški korrok; = korskra srajca, krajša od albe.

Korporale = slov. telesnik, gladka

rutica, na kateri kelih med sv. mešo stoji.

Kozača = trinogat svečnik.

Križar = služebnik, ki v procesiji križ nosi.

Krožnik = taler ali talir.

Kvadratelj = mešna kapa.

„*Lavabo*“ pomenja vmivanje rok, zato

Lavabopert = ruta, s katero si po vmivanju roke brišejo.

Levita = duhovna strežaja pri vel. peti sv. meši, prvi, ki sv. evangelij poje (dijakon), drugi ki list bere (subdijakon).

Leviško oblačilo = oblačilo za levite.

Manipelj = podramnica, katero mešnik in levita med sv. mešo pod levim laktom nosijo.

Misale = mešne bukve.

Navikulum = latinsko ime za čolnič.

Obhod = procesija.

Oblate = hostije t. j. podobe belega kruha za sv. mešo.

Obrednik = ceremonijarij.

Obrednik = bukve, ki cerkvene šege in sv. obrede razlagajo.

Obrednik se v bukvah „Sv. veliki teden“ imenuje prvi duhovnik = celebrant ali oficiator.

Officiator = lat. ime za prvega duhovnika pri cerkvenih opravilih.

Ostensorij = monštranca.

Pala = štirivoglato pokrivalo, s katerim med sv. mešo kelih pokrivajo. Spodej je vselej bela, zgorej včasih mešnemu plajšu podobna; črna pa pala ne sme biti.

Pala, veča, tako se tudi imenuje burza, v kateri se korporale shranjuje.

Pala = lopatica, s katero duhovnik 3krat persti na merliča veržejo.

Palme = vejice, katere cvetno nedeljo blagoslovljajo.

Partuh = slov. mertvaški pert.

Patena = zlata skledica na kelihu.

Piscina, glej ribnik.

Planeta = kazula, mešni plajš.

Pluvijal = plajš za večernice, blagoslovljenja ali procesije.

Prostracija = največe počesčenje, ako se človek na svoj obraz verže.

Pult = lesen naslonjač, na katerega se mešne bukve polagajo.

Purifikatorij = rutica, s katero mešnik pri sv. meši kelih in svoje perste brišejo.

Ribnik = (lat. piscina ali sakrarij) je pokrita jamica v žagrebu ali za oltarjem ali blizo kerstnega kamna, kamor se sv. reči, ki niso več za rabo, devljejo n. pr. kerst. voda.

Rituale = slov. obrednik za duhovnike, bukve iz katerih molijo, kadar sv. zakramente delijo i. t. d.

Rubrike = (navadno rudeče tiskane) postave, po katerih se ima božja služba opravljati.

Sakrarij = ribnik.

Sakristija glej zakristija.

Sedilija = sedeži za duhovnike.

Sprevod = kondukt.

Subdijakon = strežaj, ki pri vel. peti sv. meši list bere.

Svetilnica = lampica za večno luč pred sv. R. Telesom.

Svetilnica = laterna.

Svitek, voščen = dobro povoščen trak, s katerim se sveče prižigajo.

Škofova sveča je tista, ki se na velikim oltarju le takrat prižge, kadar škof cerkev slovesno obiščejo.

Škropilnica = kotlič, v katerem se blagoslovljena voda nosi.

Škropilnica = kamnita posoda z blagosl. vodo pri cerkvenih vratih.

Škropilnik glej aspergil.

Štola slov. obramnica, duhovsko oblačilo, znamenje duhovne oblasti, zato se pri vsakem duhovnem opravilu rabi.

Talar slov. dopetača, černo, dolgo duhovno oblačilo.

Tepih ali *tebuh* = sukno ali pert za pregrinjanje.

Triángel = lesen trivoglati svečnik, ki se pri jutranjicah vel. tedna potrebuje.

Vajnkuš glej blazina.

Velum = dolgo ozko ogrinjalo, s katerim pri blagoslovu monštranco držijo.

Velum = štiri voglata (svilnata) ruta, s katero je kelih do darovanja in po sv. obhajilu pokrit.

Vespermantel = lat. pluviale slov. plajš za večernice.

Zakristija = prostor pri cerkvi, kjer se sv. oblačila oblačijo, slačijo in shranjujejo.

Žagrad = žagreb ali zakristija.

I. Del.

Občne postave za cerkvenika.

1. V cerkvi in zvonaj cerkve se obnašaj dostojno in pošteno, ker vsaki den strežeš in služiš Najsvetejšemu. Zlasti se varuj pijančevanja.

2. Opravljaljaj svojo službo zvesto in vestno, ne le pred ljudmi, ampak tudi pred Bogom. Vedi, da opravljaš službo, kakoršna se je svoje dni le duhovnikom nižjih redov izročevala.

3. Bodi vedno sam snažen, in ohrani snažno cerkev in vse, kar je v cerkvi in pri cerkvi: tla, stole, stene, oltarje, prižnico, spovednice, podobe, okna i. t. d.

4. Ako se ti je izročila skerb za cerkveno perilo, snaži ga pogostoma, popravljaljaj ga marljivo, dobro posuši; vsake verste pe-

rilo posebej zloži in lepo shrani v zato odločenih shrambah ali omarah. Da ti perilo ne trohni, ga večkrat prevetraj in v shrambe položi nekoliko lavendeljna ali posušenih rožnih listov.

5. Glažke, svečnike, kadilnice, škropilnico, svetilnice in druge enake reči večkrat med letom osnaži.

O p o m b a. Glažke umivaj s stolčnimi jajčnimi luščinami, medene (mesinkaste) stvari lahko osnažiš, ako si pripraviš prahu stolčenih opek alj porcelana in jih z debelim suknom in tem prahom dobro obriblješ. Da ti takošne reči dolgo lepe ostanejo, jih nikoli z golimi rokami ne prijemlji. Svetilnice za olje umivaj z otrobi in mlačno vodo. Vsako stvar dobro obriši in v mehko platno zavij, preden jo shraniš.

6. Svetilnice pred sv. Rešnjim Telesom ne pusti vgasniti. Cerkvene določbe pravijo, da ima cerkvenik greh, ako zavolj njegove malomarnosti dve uri večna luč ne gori. Zato je treba dušico večkrat osnažiti, ali z novo nadomestiti.

7. Pri zvonjenju bodi natenčen. Derži se določene ure, navadnega reda, in ne zvoni predolgo. Naglo ne smeš nehati zvoniti, ker to zvonu škodi. Tudi trijančiti, priterkavati, drobiti ali v klenk zvoniti in hitro po zvonenji zvona se dotikati zvonovom jako škoduje. Ako vendar to storiti moraš, skerbno glej, da se zvonom ne naredi škoda.

8. Turnsko uro vselej ob pravem času navijaj. Podučí se, da boš male pogreške znal sam odstraniti.

9. Kadar greš v cerkev ali iz

cerkve, poškropi se z blagoslovljeno vodo. Po cerkvi hodi tiho in mirno. Pred oltarjem, v katerem je shranjeno presv. Rešnje Telo se z desnim (pravim) kolenom do tal prikloni, kolikorkrat mimo greš, pred drugimi oltarji pa glavo globoko nakloni. Kadar je sv. Rešnje Telo na oltarji očitno izpostavljeno, poklekni na obe kolena in glavo nakloni, kadar koli mimo takšnega oltarja greš.

10. Ne v žagrebu ne v cerkvi ne govori, če ni neobhodno potrebno.

11. Brez župnikovega dovoljenja ne pusti nikomur ničesa iz cerkve odnesti, postavim: voska i. t. d. tudi ničesa v cerkvi postavljati ali obešati, p. stolov, podob itd.

12. Kadar oltarje in cerkev spoh kinčaš, imej vedno pred očmi, da snažnost in lepo perilo je prvi in najpotrebnejši kinč.

S cveticami oltarjev ne preoblagaj. Predišočih cvetic, n. pr. lilij ne nastavlaj na oltar in ne puščaj cvetic tako dolgo, da bi ovenele ali celo segnile.

13. Preden zlasti zvečer cerkev zakleneš, dobro poglej, če ni nikogar več v cerkvi. Pazi, da se ti tat v cerkvi ne skrije. Poskusi na vsakih vratih, ali so dobro zaperta. Kadar imaš v temi v cerkvi kaj opraviti, p. jutranjico zvoniti, vselej vrata za seboj zakleni.

14. Glej na ministrante, da se v cerkvi spodobno obnašajo. Brez cerkvenega oblačila naj ne strežejo pri sv. meši.

15. Med sv. mešo ostani v žagrebu in pobožno poslušaj sv. mešo. Ako imaš kaj opraviti, stori vse mirno in tiho — brez ropotanja.

16. Ob nedeljah in praznikih in

pri slovesnih procesijah obleci cerkveno obleko.

17. Skerbi posebno pazljivo na mešna oblačila: plajše, dalmatike, pluviale i. t. d. Take reči stojè veliko denarja. Moder cerkvenik jih ve veliko let lepe ohraniti. —

O p o m b a. Mešne plajše polagaj po dolgem, le enkrat pregenjene, v zato odločene predele. Ne nala-gaj jih enega na družega. Ako so z zlatom ali srebrom pošiti, položi v sredo mehkega platna ali tenkega papirja. Ako jih pa za-moreš v omare obesiti, jih poprej v platnene ogrinjala ovij, da jih tako prahu braniš. Ne shranjuj vlažnih ali mokrih oblačil, preden si jih na vetru, pa ne na solncu, dobro posušil. Zavolj moljev je dobro v shrambe djati lavendeljna, ali suhih rožnih listov.

18. Kadar je lepo suho vreme,

odpri okna v žagrebu in vse oma-re, da ti stvari ne splesnijo.

O p o m b a. Vosek iz mešnih plajšev in enakih reči spraviš, ako si dobiš v štacuni ali apoteki „benzina“, košček suknja vanj namočiš, in s tem voščeni madež dobro dergaš. Če nimaš benzina, položi žerjavice v plehnato žlico, pokrij voščeni madež s papirjem, ki rad popija, in z gorko žlico tako dolgo sem ter tje gladi, dokler ni papir vsega voska popil.

Če si olja na cerkvenem tlaku razlil, vzemi urno gline, jo z vodo pomešaj in razmaži, kjer se je olje razlilo. Pusti to tako dolgo, da glina olje popije.

19. Oblate ali hostije peči — se dobro nauči pri starejšem, zvedenem cerkveniku. Imej vsaj en den poprej novo pečene pri redu preden ti starih zmanjka. Urez mese dni starih oblat ne dajej več

v cerkev. Ako je žagreb vlažen, položi oblate v prostorno kupico, zaveži jo z belim papirjem, napravi na papirju gostih luknjic in jo postavi večkrat na veter.

20. Kadar duhovnik pridejo ali odidejo, se jim dostojno prikloni in jih pozdravi: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Tudi proti ptujem, nepoznanemu duhovniku bodi priljuden, vendar brez župnikovega dovoljenja jim ne pusti meševati.

II. Del.

Posebne postave za cerkvenika.

I. Poglavje.

O sveti meši.

1. *Tiha sveta meša.*

1. Četert ure pred določenim časom idi v žagreb.

2. V žagreb pridši glavo nakloni pred sv. križem.

3. Na to izplakni glažke za sv. mešo. Prinesi vode iz studenca, vina pa od zanesljivega človeka. Ako so sreberne posodvice za vino in vodo, vlij vino v posodvico, na kateri je velika čerka V, vodo pa v ono, na kateri je čerka A; sicer pa nalij vino v glažek, ki ima širjo cev.

4. Oba glažka postavi na krožnik, priloži rutico za lavabo, (ako je ni na oltarju) in zanesi vse na odločeno mesto, na moški ali levi strani oltarja. Moška ali leva stran je tista, na kateri se berilo, ženska ali desna stran pa ona, na kateri se sv. evangelj bere. Desna ali leva stran oltarja se določi po podobi križanega, ki mora biti na vsakem oltarju.

5. Poglej, ali je vse na oltarji, česar je potreba, da se sme da-

ritev sv. meše na njem opravljati. Ako oltar ni posvečen, mora imeti kamen z ostanki svetnikov portatile imenovan. Pregernen mora biti oltar s tremi ali saj dvema blagoslovljenima rutama tako, da celi oltar trikrat pokrivajo. Na oltarju mora stati križ in vsaj dva svečnika z voščenenima svečama, tri table, katerim se pravi kanonskim, pult ali pa dve ali vsaj ena blazina za pod mešne bukve, in zvonček pri oltarju.

6. V žagrebu pripravi kelih, mešno oblačilo, potrebne hostije, mešne bukve. Kelih takole pripravi: Med kelih in pateno sliši snažen purifikatorij, na pateno položi manjšo palo, razgerni velum črez kelih tako, da ga od ene strani celo pokriva, nanj položi večjo palo ali burzo s korporalom, in velum od dru-

ge strani tako zavihni, da duhovnik kelih lahko primejo.

7. Kakšne barve oblačilo da imaš pripraviti, pove ti direktorij ali latinska pratika v žagrebu.

8. Prosi izvedenega človeka, da ti pokaže, katere čerke v direktoriju zaznamvajo barvo mešnega plajša. Zapomni si za to to le: čerki **c. a.** pomenite belo barvo, **c. r.**, rudečo barvo, **c. vir.**, zeleno, (ki se le od binkošti do adventa v časi potrebuje) **c. viol.**, modro ali višnjevo barvo, ki se v adventu in postu večkrat potrebuje. Poslednjič **c. n.** pomeni černo barvo ali mertvaško oblačilo. Na to vselej glej, in potem se ravnaj ako se ti drugači ne naroči. Kadar veš, da bo črna sv. meša, pripravi černi plajš.

9. Skerbi, da se pred sv. mešo spodobno vkup zvoni.

10. Ko se duhovnik k sv. meši napravljajo, jim sè spoštovanjem streži. Podaj jim prvič mešne bukve, da si sami mešo poiščejo. Ponudi jim potem vode in obrišačo, da si perste umijejo in obrišejo.

11. Nat o odpri škatljico s hostijami, da si duhovnik sami hostijo vzemejo. Škatljico na to zapri in jo položi na odločen kraj.

12. potem se postavi za duhovnika na levo stran, ter jim dajaj zaporedoma mešno oblačilo. Prvič se da humerale.

O p o m b a. Pri tem si zapomni, da humerale je treba pogostoma oprati. Vsak duhovnik naj ima svoj humerale, kakor na kelihu svoj purifikatorij ali svojo rutico. Dokler ni opran, ga nobenemu drugemu duhovnu ne ponujaj.

13. Med tem, ko si duhovnik humerale privezujejo, si a l b o tako

na roki nagerbanči, da jo mešniku lahko na zatilnik položiš, in črez rame do tal spustiš. Sedaj vzemi cingulum ali pas, ga tako pregeni, da boš imel čopka v desnici, in napetega mešniku podaj. Albo tako popravi, da bo povsodi enako dolga in talar pokrivala. Na to podaj manipel, in ga priveži, ako ni sešit, pod levim laktom. Mešnik potem vzamejo štolo, katera včasih ima na sredi pripet trak. S tem privežeš štolo zadi na pas, da duhovniku v zatilnik ne sili. Poslednjič vzemi mešni plajš, ga mirno duhovniku črez glavo na rame položi, zadnji del privzdigni, dokler si ga ne privežejo, ter jim podaš biret ali mešno kapo. —

14. Zdaj pojdi in prižgi sveče na oltarju. Vzemi vselej tenek voščen svitek, od katerega ne kap-

lja, in ga prižgi v svetilnici pri večni luči.

15. Pri tihi sv. meši se prižgete dve sveči in sicer prva na evangeljski ali desni, druga na levi strani oltarja. Če je bil oltar pokrit, ga odgerni potem, ko si sveče že prižgal. Kadar greš mimo srede oltarja se prikloni.

16. Ako moraš sam ministrirati, najdeš molitve in potrebna opravila na koncu teh bukvic. Nauči se jih tako, da jih boš počasi in gladko izgovarjal.

17. Po dokončani sv. meši streži duhovniku pri izslačenju in vmiivanju rok, kakor pred sv. mešo.

18. Potem pojdi in vgasni sveče na oltarju, najprej tisto na levi, potem uno na desni strani, pokrij oltar in odnesi glažke v žagreb.

19. Potem osnaži glažke, jih posuši in postavi na določen kraj. Tako shrani tudi mešne bukve,

mešno oblačilo, in albo; humerale in purifikatorij pa deni sušiti; Kelih zavij v belo ruto in ga dobro zakleni.

20. Kadar je vse v redu, zapri omare, nakloni se pred križem, zakleni žagreb in pojdi na svoj dom.

2. *Peta sveta meša.*

Pri peti sv. meši velja vse, kar pri tihi sv. meši, le sledeče si še zapomni.

1. Pripravi nekoliko lepše mešno oblačilo in lepše mešne bukve.

2. Prižgi vsaj štiri sveče, in sicer najprej na desni (evangeljski) strani znotranjo potem vunanjo, potem, ko si se sredi oltarja priklonil, ravno tako na levi strani.

O p o m b a. Zarad pridige si zapomni to-le :

1. Kadar je ob nedeljah in praznikih pred sv. mešo pridiga, ob-

leci duhovniku koretelj in jim podaj štolo tiste barve, kakoršna bo pri sv. meši.

2. Ako je pa pridiga med sv. mešo, pridejo mešnik po evangelju od oltarja v žagreb. Odvzemi jim plajš in manipel, in vgasni sveče.

3. Po pridigi prižgi sveče, in spet podaj mešniku potrebna mešna oblačila (manipel in plajš).

3. *Peta ali tiha sveta meša z blagoslovom.*

Razun navadnih opravil pri sv. meši, ima cerkvenik pri sv. meši z blagoslovom še sledeče opraviti:

1. Ako je monštranca v žagrebu ali farovžu shranjena, jo prinesi in z belim pertom pokrito postavi na evangeljsko stran oltarja. Z golo roko je nikoli ne prijemlji!

2. Pripravi zadosti žerjavice ali živega oglja in kadila.

3. Pri sv. meši z blagoslovom gori na oltarju vsaj 6 sveč, in ministranta še navadno s svečniki svetita.

4. K blagoslovu nesi kadilnico z ognjem, čolnič, v katerem je kadilo in žlica za kadilo, in na levi roki velum bele barve.*) Kadilnico daj ministrantu na desni (evangeljski), kadilo unemu na levi strani oltarja.

5. Po blagoslovu vzemi ponvico z oglem iz kadilnice, da se kadilnica ne poškoduje, in pazi na oglje, da se ne raztrosi in ne ugasne.

6. Po dokončani božji službi obriši kadilnico in čolnič z mehkim suknom in vse shrani na svoje mesto.

*) Po cerkvenih določilih se pri blagoslovu vselej rabi velum bele barve.

4. *Sveta meša z leviti, ali velika
peta sv. meša.*

K taki meši pripravi:

1. Na moški (levi) strani oltarja mizico, pokrito z belim pertom, ki do tal sega.

2. Ako se pri takšni meši se-
deži za duhovnike potrebu-
jejo, postavi jih na moški strani
oltarja. Mizico postavi potem nižje
od oltarja, ali pa sedežem nasproti
— na ženski strani.

3. Na to mizico postavi: križ,
dva svečnika s prižganima sveča-
ma, glažke, krožnik in pert za
obrisanje perstov, kateremu se tudi
„pert za lavabo“ pravi.

4. Položi na mizo tudi bel velum,
kakoršen se k blagoslovu rabi.

5. Na mizico slišijo tudi mešne
bukve, iz katerih se bo berilo bralo
in sv. evangelij pel.

6. Ako ima cerkev pogrinjalo ali tepih za stopnice pred oltarjem, ga razgerni.

7. Na oltarju prižgi vsaj 6 sveč.

8. V žagrebu pripravi naj lepši mešni plajš, in dalmatike ali leviška oblačila tiste barve, katero direktorij za mešo napoveduje. Včasih se tudi rabi pluvijal. Ako je v žagrebu dovolj prostora, izloži sredi mize mešni plajš in drugo oblačilo za mešnika, ki se pri taki meši sploh celebrant imenuje, na desni strani za diakona, na levi za subdiakona.

9. Oblačilo za celebranta pri tej meši je tisto, kakor pri drugih sv. mešah.

Za diakona pripravi: humerale, albo, cingulum, manipel, štolo, dalmatiko in biret;

za subdiakona vse kakor za diakona, razun štole. Subdiakonovo poglavitno oblačilo se prav

za prav imenuje „tuničela“ je pa dalmatiki celo enaka.

K veliki peti meši sliši tudi „ceremonijarij“, kateri namesto cerkvenika pri oltarju streže. Ceremonijariju daj koretelj in bired, tako tudi drugim duhovnikom, ako jih je več nazočih.

10. Celebrantu pri oblačenju mešnih oblačil strežeta levita, cerkvenik le ceremonijarija in levita obleče.

11. Med veliko peto sv. mešo imej vedno pripravljenega ognja in kadila.

Dodatek.

Služba ceremonijarija.

Kadar pri veliki peti meši ni ceremonijarija, cerkvenik njegovo službo opravlja. V tem slučaju si zapomni:

1. Ogenj se k oltarju nese k prvemu blagoslovu in se tam obderži,

dokler ne začnejo celebrant iz mešnih bukev moliti. Ako ni v začetku meše blagoslova, neseš ogenj k oltarju, kadar konfiteor molijo. Kadar celebrant začnejo oltar kaditi, skerbi, da ministranta blazini z mešnimi bukvami iz oltarja vzemeta.

2. Ogenj in kadilo pri oltarju potrebujejo potem: pri evangeliju, darovanju in povzdigovanju, in pri zadnjem blagoslovu, ako je sv. meša z blagoslovom.

3. Pri evangeliju daj ministrantom svečnike z gorečima svečama v roke in ju postavi, enega na levo, drugega na desno stran mešnih bukev, iz katerih dijakon sv. evangelij poje.

4. S kadirnico se med evangelijem postavi za dijakonom, tako, da boš imel kadirnico pri roki, vendar ne boš nikomur na potu.

5. Kadar pri darovanju celebrant oltar kadijo, vzemete se blazini z mešnimi bukvami vred iz oltarja.

6. Po dokončanem kajenju (incenziranju) oltarja, podaj celebrantu vodo in pert za „lavabo“.

7. Nekoliko pred povzdigovanjem podaj čolnič s kadilom dijakonu, da ti kadila na ogenj položi.

8. Kadar pred povzdigovanjem kratko pozvoni, podaj kadilnico subdijakonu na desni strani oltarja — in zadi za njim poklekni.

9. Ako ni ministrantov, da bi pri povzdigovanju plajš privzdigovali, sam to opravi.

10. Po povzdigovanju nesi ogenj v žagreb, ker se ne potrebuje do zadnjega blagoslova.

11. Skerbi, da se pri veliki peti meši z nekoliko večim zvonom pri oltarju in v zvoniku lepo pozvanja.

12. Po dokončani sv. meši po-

magaj pri izslačenju, vse pospravi, in postavi na odločene kraje.

5. Černa sveta meša.

a) Tiha in peta črna sv. meša.

1. Cvetlice in kinč pred černo sv. mešo z oltarja vzemi.

2. Na svečnike natekni in prižgi rudeče ali rumene sveče. Za tiho mešo po dve, za peto po štiri, za levitirano po 6 sveč prižgi.

3. V žagrebu pripravi černo mešno oblačilo, in mertvaške mešne bukve. Na kelihu pa nikoli ne sme biti črna pala.

b) Levitirana črna sv. meša.

1. Stopnice pred oltarjem pogerni, če je mogoče, s črnim pertom (tepihom), ali jih pa pusti gole.

2. Pripravi na levi strani oltarja m i z i c o. Pogerni jo z belim,

krajsim pertom, kakor navadno. Postavi nanjo glažke, krožnik, rutico, mertvaške mešne bukve — križa pa ne.

3. V žagrebu pripravi černo oblačilo za levite, černi mešni plajš in černi pluvijal.

4. Priskerbi si tudi ognja in kadila. Ogenj se potrebuje pri darovanju, povzdigovanju, in po dokončani sv. meši pri mertvaškem odru ali tumbi.

5. V sredi cerkve postavi tumbo ali mertvaško škrinjo. Kadar se mertvaške molitve za rajnim duhovnikom opravljajo, postavi se tumba tako, da je zglavje k oltarju, znožje k velikim vratom oberneno, kadar so pa molitve za neduhovnika, je glava k vratom, noge so pa k velikemu oltarju obernene.

6. Tumbo pokrij s črnim, mertvaškim pertom ali tebuhom.

7. Ob straneh postavi mertvaške svečnike z gorečimi svečami — po dve ali tri na vsakej strani.

8. Na tumbo postavi križ, in, če je navada, mertvaško glavo.

9. Pri tumbi se potrebujejo bukve za „libera,“ (navadno se za to jemlje „rituale“), kadilnica z ognjem in kadilom, škropilnica s škropilnikom ali omelom.

10. Po dokončani sv. meši od-
vzemi celebrantu mešni plajš in manipel in jim ogerni černi plu-
vijal.

11. Dokler pri tumbi „libera“
vsi skupaj pojejo, se v zvoniku z
vsemi zvonovi zvoni, kadar pa ce-
lebrant sami pojejo, ali vsi vtih-
nejo, tudi zvonjenje preneha.

O p o m b a. Opravilo cerkvenika pri
tumbi ali na grobu najdeš v IV.
poglavju, v II. dostavku k sv. po-
slednjemu olju: „o pogrebu odraš-
čenih“.

II. Poglavje.

Popoldanska služba božja.

K popoldanski službi božji prištevamo: keršanski nauk, ali pridigo zvonaj sv. meše, križev pot, roženkranec, litanije ali slovesne večernice z enim ali dvema blagoslovoma.

1. Za keršanski nauk pripravi koretelj, štolo predpisane barve in biret. Tako tudi za popoldansko pridigo.

2. Za križev pot daj koretelj in štolo modre ali višnjeve barve, preskerbi dva ministranta, enega ki bo zato odločen križ, drugega ki bo stolec nosil. Pri posameznih štacijonih se sveče prižgejo.

3. Za rožnikranec in navadne litanije pripravi: koretelj, štolo (navadno kakoršna je bila pri sv. meši), biret, knjige (sv. opravilo), ogenj, kadilo in velum.

4. Kadar se sv. Rešnje Telo izpostavi, prižgi najmanj 6 sveč, drugače po 4 ali vsaj dve sveči.

5. Pri slovesnih litanijah in večernicah ogerni celebrantu pluvi-jal; levite in ceremonijarja pa obleci, kakor za sv. mešo.

6. Ako so pri cerkvi sedeži, jih pred slovesnimi večernicami pripravi na levi strani oltarja, kakor pri veliki peti meši. Tudi za ceremonijarja pripravi sedež nižej od oltarja, vštric subdijakona.

7. Pri slovesnih (latinskih) večernicah se ob koncu oltar pokadi, kakor v začetku velike pete sv. meše, zato je treba ognja in kadila.

III. P o g l a v j e.

Cerkveni časi.

1. Advent.

1. Kinč z oltarjev se pobere in shrani.

2. Pri zornicah ali svitnicah se prižge nekoliko več luči na oltarju in po cerkvi.

3. Mešno oblačilo pri petih svitnicah je vselej bele barve.

2. Božični prazniki.

1. Na sv. biljo posebno skerbno osnaži celo cerkev, in oltarje najlepše okinčaj.

2. Postavi jaslice, če je navada, na odločenem kraju tako, da jih ljudje lahko vidijo, otroci pa z rokami ne dosežejo.

3. Pred jaslice se postavita dva svečnika s svečami, katere med celo božjo službo gorijo.

4. Na Božični ali sveti den imajo mešniki po tri sv. meše. Zato postavi na oltar snažno posodvico — če ni sreberne, tudi steklena (glazevata) velja — in jo z belo palo pokrij. Zraven te posodve postavi škatljico s hostijami.

O p o m b a. a) Če je livitirana meša, postavi te posodvice na mizico pri oltarju.

b) Če se pred polnočnicami latinske molitve slovesno v cerkvi opravljajo, pripravi kakor za slovesne večernice, in oskerbi potrebnih lučic. Na oltarji prižgi med latinskimi molitvami, katerim se „jutranjicam sv. dne“ pravi, 4 sveče.

c) O blagoslovljenju soli na god sv. Štefana, vina na Šent-Janževo, vode na biljo sv. treh kraljev išči v V. poglavji.

3. Svečnica.

1. Na mizico pri oltarju pripravi:
 - a) posodvico z vodo in ruto, da si duhovnik roke umijejo in obrišejo, ko so sveče razdelili;
 - b) glažke, krožnik, ruto za lavabo pri sv. meši;
 - c) „rituale“ za procesijo.

d) zraven mize prisloni križ za procesijo.*)

2. Na oltar položi mešne bukve na moško stran. Sveče na oltarju prižgi pred blagoslovljenjem novih sveč.

3. Na levem koncu oltarja, na moški strani, pripravi še drugo mizico. Pogerni jo z belim pertom, položi nanjo za blagoslovljenje odločene sveče in jih z belim pertom pokrij. Sveč na oltar polagati se ne spodobi.

4. V žagrebu :

a) za blagoslovljenje sveč pripravi modra oblačila; moder pluvi-jal in enaka leviška oblačila, ako jih cerkev glešta, drugače pa koretlje in dve modri štoli;

*) Ako ni subdijakona, priskerbi poštenega moža, ki pri procesiji križ nosi. Taka je tudi cvetno nedeljo in veliki teden itd. Križ se nosi tako, da podoba križanega naprej gleda. Le pred škofom se tako nosi, da nazaj (po procesiji) gleda.

- b) za sv. mešo bela oblačila;
- c) kadilnico z ognjem in kadilom, škropilnico in dva svečnika s svečama za ministrante.

5. Med procesijo sè svečami po cerkvi, ali okoli cerkve se v zvoniku z vsemi zvoni.

6. Pri slovesni sv. meši imajo med evangelijem, in od povzdigovanja do sv. obhajila vsi prižgane sveče v rokah.

4. Pepelnica.

1. Oltarji so od pepelnice do velike noči brez kinča.

2. Na pepelnico:

- a) prižgi na oltarju 6 sveč;
- b) na moško stran oltarja položi mešne bukve;
- c) na robu oltarja, zraven mešnih bukev, deni na srebernem, ali drugem snažnem krožniku presejanega pepela. V ta namen se pepel pripravi, ako se sež-

gejo stare oljke, palme ali drug pretečeno cvetno nedeljo blagoslovljen les. Pepel na oltarju je do blagoslovljenja pokrit.

3. Na mizico pri oltarju pripravi :

- a) krožnik s kruhovo mečo, ali vsaj vode in rutico, da si po dokončanem pepeljevanju duhovnik roke očistijo;
- b) glažke, krožnik z rutico, in križ kakor navadno.

4. V žagrebu pripravi :

- a) moder pluvijal za blagoslovljenje pepela, in modro mešno oblačilo;
- b) kadirnico z ognjem in kadirnom, škropilnico in dva svečnika s svečami kakor na Svečnico.

5. Tiha nedelja.

(Peta nedelja v postu.)

V soboto pred tiho nedeljo proti

večer u križe na oltarjih, na prižnici, v žagrebu, sploh vse križe v cerkvi z modrimi rutami tako zakrij ali zagerni, da so podobe križanega Jezusa popolnoma zakrite.

6. Cvetna nedelja.

Pred veliko peto mešo se cvetno nedeljo blagoslovijo palme ali oljke.

1. Na mizici pri oltarju pripravi:

- a) glažke z vinom in vodo;
- b) posodvico z vodo in ruto, da si duhovnik roke umijejo, kadar so palme ali oljkine veje razdelili;
- c) rituale za procesijo, in mešne bukve;
- d) k mizi prisloni z modrim peritom zakrit križ za procesijo. Na križ pripni moder trak, s katerim pred procesijo palmovo ali oljkino vejo na križ privežeš.

2. Na oltarju :

- a) mešne bukve za celebranta na moški strani ;
- b) med svečnike se postavijo oljkine ali palmove veje.
- c) Prižgi šest sveč.

3. Konec oltarja na moški strani pripravi še drugo mizico, kakor na Svečnico. Pregerni jo z belo ruto, položi nanjo palmove ali oljkine veje za blagoslovljenje, in jih z belim pertom pokrij.

4. V žagrebu :

- a) za sv. mešo modro mešno oblačilo, za blagoslovljenje palm moder pluvijal ;
- b) kadilnico, kadilo, škropilnico in dva svečnika z prižganima svečama.

5. Med procesijo s palmovimi vejami okoli cerkve se v zvoniku zvoni, dokler procesija ne pride nazaj do velikih vrat.

6. Križar s križem ostane pred

cerkvenimi vrati, pevci pa grejo v cerkev.

7. Ako se pri sv. meši pasijon slovesno poje, postavi tri naslonjače ali pulte pred oltarjem na moški strani, kjer se navadno list bere, v versti od vzhoda proti zahodu.

8. Pri slovesni sv. meši se med pasijonom vse luči na oltarju pogasnejo; duhovnikom pa se dajo oljke ali palmove veje v roke. Proti koncu pasijona spet prižgi sveče in poberi oljke.

Pri tihi sv. meši se pa sveče ne ugasnejo med pasijonom.

7. Jutranjice

veliko sredo, četrtek in petek popoldne.

O p o m b a. Zadnje dni velikega tedna boš imel v cerkvi toliko dela, da sam ne boš mogel shajati. Pri skerbi si toraj o pravem času urnega in vestnega pomočnika, ki ti bo pomagal cerkev in cerkveno

orodje lepo osnažiti, božji grob ob pravem času postaviti, luči prižigati in ugasovati, in bo posebno na božji grob pazil.

Ako toliko premoreš, kupi si prav dobre bukve, katerim se pravi: „Sveti veliki teden in velika noč, ali cerkvena opravila tega časa“. Sestavil jih je Andrej Marušič v Gorici. Nevezane se dobijo po 1 gld. 50 kr. pri vsakem bukvarju. V omenjenih bukvah najdeš vsa cerkvena opravila in molitve vel. tedna v latinskem in slovenskem jeziku, zraven pa tudi pravila za duhovnike in cerkvene služebnike. Se ve da, če hočeš „Sv. vel. teden“ rabiti, ga moraš poprej prebrati in si vse tiste besede ali pravila, ki tebi veljajo, dobro podčertati. V sledečem pa najdeš ob kratkem sestavljena vsa opravila, katere imaš zadnje dni vel. tedna.

1. Veliko sredo popoldne, in vsaki den, ako se jutranjice slovesno pojejo, postavi pred oltarjem na moški ali listni strani trivoglat, lesen svečnik (triangulum). Natakni nanj 15 sveč, in sicer po 7 rudečih na vsaki strani, na verhu pa eno belo.

Ako je mogoče, natakni vsaki den nove sveče, če ne, pa stare tako nastavi, da bodo, kakor nove, lepo v redu stale.

2. Na oltarju prižgi 6 rudečih sveč. Za temi prižgi na trivoglatem svečniku belo svečo, (ki je najviša), na to rudeče sveče in sicer od zgoraj dolj, najprej na evangeljski, potem na listni strani.

3. Na stopnice pred oltarjem položi toliko palčic ali šib kolikor je duhovnikov, da ob koncu molitev ž njimi znamenje dajo.

4. Ob določeni uri pozvoni, veliki četrtek in petek popoldne pa z ropotačo k jutranjicam pokliči.

5. Pripravi si utrinjalca na šibkem kolu, s katerim boš sveče na trivoglatem svečniku in na oltarju ugasoval.

6. Ako imaš bukve „Sv. veliki teden,“ lahko z duhovniki vred psalme in molitve bereš, drugači pa rožnikranc moli. Na koncu vsakega psalma pojdi k svečniku, se pred oltarjem prikloni in ugasni po eno petnajsterih sveč tako-le: konec prvega psalma ugasni najspodnjo na evangeljski strani, konec drugega psalma najspodnjo na listini (moški) strani, konec tretjega drugo na evangeljski, konec 4. drugo na moški strani i. t. d.

Bela sveča na verhu trivoglatega svečnika se ne ugasne.

7. Kadar začnejo peti: „Benedictus Dominus“ — ugasni

vse svetilnice po cerkvi, razun večne luči pred sv. Reš. Telesom.

8. Kadar zapojejo 7. versto v pesmi „Benediktus,“ ki se začinja „Ut sine timore . . .“ ugasni na oltarji najskrajno svečo na evangeljski strani, potem drugo in tretjo. Za tem se prikloni vsred oltarja in začni na moški strani oltarja sveče ugasovati in sicer najprej najskrajno, potem drugo in tretjo. Glej, da takrat, kadar zapojejo zadnjo versto: „Illuminare“ vgasneš zadnjo svečo na oltarju.

9. Potem vzemi edino še gorečo z verh trivoglatega svečnika in jo derži toliko časa na moški strani nad oltarjem, dokler antifono: „Traditor“ ponavljajo. Kadar pa zapojejo: „Kristus factus . . .“ skrij gorečo svečo pod ali za oltar, tako da je ne bo videti.

10. Po dokončani molitvi („Respice“) duhovni s pripravljenimi

šibami ali palčicami na oltarne stopnice rahlo udarijo. Takrat prinesi gorečo svečo izpod ali izzad oltarja in jo natakni na svečnik. Kadar duhovniki iz cerkve grejo — jo pa ugasni.

11. Navadno potem otroci z ropotačo ropočejo; pri tem pa glej, da se v cerkvi kaj nespodobnega ne prigodi.

12. Po dokončanih jntranjicah pripravi v stranski kapeli, ali na stranskem oltarju dostojen prostor, kamor se bo drugi den sv. Rešnje Telo shranilo. Ta kraj, ki se navadno ječa ali „kustodija“ imenuje, naj se z lepimi belimi zagrinjali (brez vsakih podob) okinča. Postavi se pred ječo vsaj 6 sveč. Po nekaterih krajih imajo navado v žagrebu v omari pripraviti lepo okinčano shrambo za sv. Rešnje Telo. Stori, kakor se ti naroči.

O p o m b a. Po vsem slovenskem je

navada, veliki teden postavljati božji grob v cerkvi. Ako ga še nisi veliko sredo pred jutranjicami postavil, ga potem urno napravi. Priskerbi si lepo število svetilnic (lampic), zadosti olja in dušic. Svetilnice tako razpostavi, da se kakšna nesreča z ognjem ne prigodi. Spodobi se, da v božjem grobu, kadar je sv. Rešnje Telo tam v monštranci izpostavljeno, vsaj 6 voščenih sveč gori. Postavi svečnike s svečami tako, da ne bodo na potu. S cvetlicami božji grob veliki četrtek večer, ali veliki petek na vse zgodaj zjutraj kolikor veš in znaš, lepo okinčaj. Ako moraš luči v božjem grobu popravljati, kadar je sv. Rešnje Telo izpostavljeno, stori to z največo pobožnostjo. Blizo sv. Reš. Teleša pa ničesar sam ne popravljalaj, ampak prosi duhovnika da oni popravijo, če je kaj potreba.

8. Veliki četrtek.

Za dopoldansko službo božjo pripravi:

1. Na oltarju :

- a) lep dostojen kinč;
- b) mešne bukve na moški strani.

2. Na mizici (pri oltarju) :

- a) glažke z vinom in vodo, krožnik z verčkom vode in rutico;
- b) beli velum za procesijo;
- c) zraven mize križ za procesijo z modro ruto zakrit;
- d) mešne bukve, kakor pri veliki peti meši;
- e) nebo (baldahin) ali pa može, ki proti koncu sv. meše nebo k velikemu oltarju prinesejo.

3. V žagrebu pripravi:

- a) praznično mešno oblačilo bele barve in beli pluvijal za procesijo;
- b) zraven navadnega keliha še drugega z belim zagrinjalom

pokritega, ako ni ciborija na velikim oltarju;

- c) štolo modre barve, katero duhovnik rabijo, kadar grejo oltarje razdirat ali odgrinjat;
- d) več sveč za procesijo;
- e) kadilnico, kadilo in 2 svečnika za ministranta.

4. Med sv. mešo, kadar „glorijo“ zapojejo, se z vsemi zvonovi (v zvoniku in po cerkvi) zazvoni. Potem zvonivi utihnejo do „glorije“ pri sv. meši na veliko soboto. K molitvi in božji službi se ljudje z ropotačo ali ropotcem kličejo. Tudi ministrantom daj ropotce.

5. Pri povživanju povžijejo tudi iz monštrance, ako je na velikem oltarju sv. Reš. Telo. Imej zato pripravljeno belo ruto, v katero boš monštranco zavil.

6. Po sv. obhajilu (ako je še kaj ljudi za sv. obhajilo, se med sv. mešo obhajajo) pojdi in prižgi

luči pred ječo, kamor se bo v procesiji sv. Reš. Telo neslo. Položi tje tudi lep korporale in posodvico z vodo, v kateri si zamorejo mašnik perste umivati, in purifikatorij, da si ž njim perste brišejo.

7. Prižgi sveče za procesijo, in jih razdeli.

8. Preskerbi, da nebo k oltarju prinesejo.

9. Prinesi ogenj, kadila in ga daj strežajem.

10. Celebrantu odvzemi mešni plajš in manipel in ogerni beli pluvijale — in velum za procesijo s sv. Reš. Telesom.

11. Po procesiji so pred ječo večernice. Pripravi duhovnikom potrebnih bukvic, in večno luč pred ječo.

12. Poslednjič grejo mešnik s strežniki oltarje razdirat ali odgrinjat. Podaj jim štolo modre

barve in jim pri odgrinjanju oltarjev streži.

O p o m b a. a) Oltarji naj se do gologlega kamnja odgernejo in naj ostanejo odkriti do velike sobote. To je dobro in koristno, da se oltarji prevetrijo in osušijo. Tudi med letom je dobro včasih oltarje razgrinjati.

b) Ako so popoldne slovesne, pete jutranjice, pripravi vse kakor veliko sredo.

c) Ako v tem času, kadar zvonovi molčijo, na smert bolnemu sv. popotnico nesejo, vzemi namesto zvončka ropotec, s katerim poklopočeš, kadar sv. Rešnjega Telo mimo ljudi ali hiš nesejo.

9. Veliki petek.

Veliki petek zjutraj pripravi tako-le:

1. Na oltarju je vse golo, samo 6 svečnikov z rudečimi svečami

stoji na njem. Križ na oltarju je zakrit.

2. Na spodnji in najviši stopnjici oltarja se položita po dva usnjata vajnkuša ali polštra za vsakega duhovnika. (Da se mešna oblačila ne povaljajo, se stopnjice z modrim platnom pregernejo).

3. Na mizici pri oltarju :

- a) mizico pregerni z belim pertom, ki ne visi črez mizo;
- b) položi nanj pregenjeno oltarsko ruto, katero boš po oltarju razgernol, kadar bodo duhovniki pred oltarjem na svojih obrazih ležeči molili;
- c) černo vezane mešne bukve, katere na černi blazini na moško stran oltarja položiš, potem ko si ga z ruto pregernol;
- d) kelih, pripravljen kakor za černo sv. mešo;

e) glažke z vinom in vodo in kar zraven sliši, ruta i. t. d.

4. Pri mizici:

- a) na moški strani oltarja križ, katerega boš o pravem času celebrantu v roke dal, da ga slovesno odkrijejo;
- b) moder ali čern pert, katerega tam pogerneš, kjer bodo križ počesčevali;
- c) moder vanjkuš (blazino), na katerega bodo križ položili med adoracijo ali počesčevanjem;
- d) križ za procesijo, ako je v ta namen poseben križ;
- e) tri pulte za pasijon, ako se slovesno poje.

5. V stranski kapeli ali na oltarju, kjer je sv. Reš. Telo shranjeno pripravi:

- a) korporale;
- b) ključek do sv. Reš. Telesa;
- c) beli velum za procesijo;

- d) nebo, ali može, ki ga o pravem času tje prinesejo;
- e) sveče in svečnike za procesijo;
- f) prižgi vsaj 4 sveče na tam postavljenih svečnikih.

6. V žagrebu:

- a) črna mešna oblačila;
- b) eno ali dve kadilnici, kadilo, svečnike za svečarje, kar se pa potrebuje še le pri procesiji s sv. Reš. Telesom.

7. Poberi blazine na oltarnih stopnjicah, kakor hitro so duhovniki ustali.

8. Mešnik odložijo, preden začnejo križ razgrinjati, mešni plajš in manipel. Položi oboje na mizico pri oltarju.

9. Podaj jim potem križ za razgrinjanje — in pripravi kraj pred oltarjem, kamor bodo križ položili.

10. Pomagaj duhovnikom šolne sezuvati in obuvati, kadar križ počesčujejo.

11. Ako ni levitev, prenesi ti med tem, ko križ počeščujejo, mešne bukve na žensko stran, položi burzo s korporalom in purifikatorijem na oltar in potem prižgi šest sveč na oltarju.

12. Na to gre procesija po sv. Reš. Telo. Mešnik oblečejo zopet manipel in mešni plajš, ministranti pa vzamejo malih ropotcev s katerimi nazaj gredé spodobno ropočejo.

13. Ko sv. Reš. Telo na veliki oltar prinesejo, odvzemi mešniku velum, izroči kadilnico ministrantu in nesi na oltar vino in vodo, kakor k darovanju.

14. Na to mešnik oltar kadijo, kakor pri veliki peti meši med darovanjem; zato imej pri redu kadilnico in kadilo.

15. Potem podaj mešniku vode in rutico za lavabo.

16. Po kratkih molitvah je po-

vzdigovanje sv. hostije. Z ropotcem se da znamenje, kakor pri drugi sv. meši. Ako sta levita, med povzdigovanjem subdijakon sv. Reš. Telo kadi.

17. Mešnik opravijo kratko molitev in potem je sv. obhajilo. Kadar rečejo: „Domine non sum dignus“ in 3krat na persa terkajo, se z ropotcem trikrat poropoče.

18. Prinesi na to iz žagreba z belo tenčico ali tenko rutico pokrito monštranco, v kateri se bo sv. Reš. Telo v božjem grobu izpostavilo.

19. V božjem grobu se med tem vse luči prižgejo.

20. Po dokončani, tako imenovani suhi meši, se v slovesni procesiji prenese sv. Rešnje Telo v božji grob.

21. Strežajem daj kadilnico in kadilo in mešniku ogerni beli velum, kakor po navadi.

22. Pri božjem grobu potem duhovniki večernice molijo. Pripravi jim potrebnih bukvic. Ogenj in kadilo odnesi v žagreb.

23. Potem ugasni sveče na oltarju, razgerni vse križe po cerkvi in veliki oltar do golega odkrij.

24. Ako se tudi ciborij v božji grob prenese, imej pripravljeno k temu kadilnico, kadilo in velum.

25. Poslednjič položi razgerneni križ na kakšnem dostojnem mestu (blizo božjega groba), kjer ga ljudje lahko tisti in drugi celi den počesujejo.

I. O p o m b e z a s t r a n s v. o l j a :

a) Veliki četertek ali petek zjutraj nesi vse posodve, v katerih so sv. olja duhovniku, da jih osnažijo. Zraven jim prinesi mlačne vode, pšeničnih otrobov, bombaža, in nekoliko jajčnih luščin, kamor zamorejo iz posodvic sv. olja shraniti.

b) Vodo, s katero so sv. posodve izmivali, vlij v sakrarij ali cerkveni ribnik.

c) Bombaž in otrobe vel. soboto na blagoslovljenem ognju sežgi.

d) Ako je še kaj sv. olja ostalo, ga v svetilnici pred sv. R. Tlesom sežgi, pa ne poprej, dokler novega nimajo.

e) V petek popoldne se pri g. dekanu deli novo sv. olje. Treba ti je preskerbeti poštenega moža, ki namesto tebe gre po sv. olja, ako sam nimaš časa.

II. O p o m b a zastran kerstnega kamna.

Veliki petek na večer ali vel. soboto zjutraj poprosi duhovnika, da kerstni kamen izmijejo. Shrani poprej nekoliko kerstne vode, druga se izlije v sakrarij. Pripravi mlačne vode, nekoliko prediva, ponvico zajemalnico in posodvo, v katero se voda iz kerstnega kamna

pozajme. Potem napolni kerstni kamen s čisto studenčnico blizo do roba.

10. Velika sabota.

1. Zjutraj oltarje, vsaj velikega, okinčaj, pa vse luči pogasni; le pri božjem grobu večna luč ostane.

2. Pri velikih vratih, zvonaj ali znotraj cerkve, pripravi ogenj, katerega si iz kamna izkresal in kleščče, da se oglje ž njimi prijema.

3. Blizo ognja postavi pokrito mizico in na njo:

- a) mešne bukve (ako nimajo duhovniki svojih bukvic);
- b) krožnik s 5 kroglicami, stlačenimi iz kadilnih zern za kerstno svečo;*)
- c) kadilnico brez ognja in kadilo;
- d) škropilnico z vodo in škropilnikom;

*) Te kroglice vsako leto na novo stlači iz pogretilih kadilnih zern.

- e) trivoglat svečnik s tremi svečami, latinski: „arundo“ imenovan;
- f) svetilnico s svečo ali voščen svitek;
- g) manipel, štolo in dalmatiko bele barve, ako sta samo dva levita.

4. Na velikem oltarju :

- a) na svečnikih 6 belih sveč, katerih ne prižgeš pred sv. mešo;
- b) pult (namesto blazine) z mešnimi bukvami na moški strani;
- c) kozačo na evangeljski strani oltarja, kamor se med sveto mešo tistega dne postavi trivogljat svečnik;
- d) na tisti strani še svečnik z velikonočno ali kerstno svečo (brez peterih zern).*)

*) Navadno to svečo do sv. meše strežnik derži in jo brez svečnika v roki nosi. Pred sveto mešo se postavi na odločen svečnik.

5. Svetilnico za večno luč pred vel. oltarjem pripravi, pa je ne prižgi.

6. Na mizici pri oltarju pripravi vse, kakor za peto sv. mešo.

7. Pred oltarjem postavi pult z mešnimi bukvami, iz katerih bodo velikonočno pesem „Eksultet“ peli in prerokbe brali.

8. V žagrebu pripravi:

- a) modra mešna oblačila za blagoslovljenje ognja, kerstne vode itd.;
- b) moder pluvijal z enakimi oblačili za 2 levita;
- c) bela mešna oblačila za sveto mešo z leviti;
- d) križ za procesijo.

O p o m b a. a) Ako nisi mize postavil pri cerkvenih vratih, pripravi v žagrebu, kar bi imelo na mizi biti, glej št. 3 a—g.

b) Ako ni dovolj ministrantov, priskerbi poštenih mladenčev, ki bodo ti pomagali potrebne reči nositi.

9. Pri kerstnem kamnu:

- a) malo, z belim pertom poger-
neno mizo;
- b) ruto ali obrisačo;
- c) dve posodvi, zajemalnico, s
katero se kerstna voda za-
jemlje, in drugo, v katero se
vliva;
- d) sv. olja in dve žlički za sv.
olje;
- e) krožnik s kruhovo mečo ali
soljo in bombažem za obri-
sanje perstov in verček z vodo
za umivanje rok;
- f) večo posodvo z vodo, kateri se
prilije kerstne vode in jo
ljudje potem domu nesejo.

10. Ob določeni uri, kadar je vse pripravljeno, grejo celebrant oblečeni kakor za mešo, pa oger-

neni z modrim pluvijalom, 2 levita v modrem (eden v belem) oblačilu, obdani od strežnikov, ogenj blagoslovit. Pervi gre strežnik s križem.

11. Kadar kadilna zerna blagoslavlja, položi žerjavice blagoslovljenega ognja v kadilnico.

12. Ako ni treh levitov, sedaj dijakon odloži dalmatiko modre barve in obleče belo.

13. Iz blagoslovljenega ognja upihaj luč in prižgi ž njo voščen svitek ali svečo v svetilnici.*)

14. Nazaj grede v cerkev, nosi luč blizo dijakona, ki trirogljati svečnik nosi, in po eno svečo prižgi kadar se ti ukaže.

15. Kadar dijakon v kerstno svečo kadilna zerna vtikajo, kerstno svečo in svetilnice po cerkvi prižigajo, imej voščen svitek pripravljen.

*) Tudi ljudem se daje blagoslovljenega ognja na dom. Ali treba je opominjati, da kaj ne požgejo.

16. Ko je blagoslovljenje kerstne sveče končano, mešnik pri oltarju odložijo moder pluvijal in vzamejo manipel in moder mešni plajš. Dijakon odložijo belo dalmatiko. Pluvijal položi na mizo pri oltarju.

17. Kadar so vseh 12 prerokb prebrali, mešnik zopet odložijo mešni plajš in manipel in vzamejo moder pluvijal, preden grejo h kerstnemu kamnu.

18. Procesija h kerstnemu kamnu se tako-le vredi: najprej se nese križ, zraven njega strežnika sè svečnikoma — nese se tudi v procesiji velikonočna goreča sveča. Ognja in kadila, kakor tudi trirog-ljatega svečnika ni treba pri kerstnem kamnu. Potrebuje se pa prazna škropilnica s škropilnikom.

19. Ako ni levitov, cerkvenik streže mešniku pri kerstnem kamnu. Obrisačo imej vedno pri roki. Pristopi, kedar vodo iz kerstnega

kamna zajemljejo in jo prenesi in prelij v večo zato pripravljeno posodvo.

20. Med blagoslovljenjem kerstne vode pripravi na stopnjicah velikega oltarja blazinic po številu duhovnikov, kakor veliki petek zjutraj, da se nanje vležejo.

21. Proti koncu litanij pridejo celebrant z levitoma v žagreb. Odložijo modra in oblečejo bela mešna oblačila.

22. Na oltarju prižgi na to šest sveč.

O p o m b a. Sveče na trirogljatem svečniku le veliko soboto gorijo. Velikonočna sveča pa gori perve tri velikonočne dni in belo soboto pri sv. meši, kakor pri slovesnih večernicah, in do vnebohoda Kristusovega pri vsaki peti sv. meši, razun, če se sv. meša v modri barvi služi.

23. Pri sv. meši veliko soboto oltar kadijo, kakor pri drugi veliki peti sv. meši.

24. Kadar „glorijo“ zapojejo, se v zvoniku in pri oltarju z vsemi zvonovi zvoni in orglje se zopet oglasijo.

25. Kadar se evangelij poje, strežnika stopita vstric subdijakona, pa brez svečnikov.

26. Po sv. obhajilu prinesi kadilnico in kadilo, da še enkrat oltar pokadijo,

11. Vstajenje Gospodovo.

Slovesnost vstajenja Gospodovega se obhaja ali veliko soboto zvečer ali velikonočno nedeljo zjutraj. Zapomni si to-le:

1. Okinčaj cerkev pred vstajenjem z najlepšim kinčem.

2. Za procesijo pripravi nebo in bandera, voščene baklje in laterne na deržajih ali palicah.

3. Pri božjem grobu prikrij lepo okinčano podobo vstalega Zveličarja, ki se prikaže, kadar velikonočno pesem zapojejo.

4. V žagrebu pripravi:

- a) humerale, albo, cingulum, štolo in pluvijal bele barve za celebranta in bela oblačila za levite.
- b) Dve kadilnici, kadilo, svečnike s svečami za procesijo;
- c) velum.

5. Pri oltarju pripravi sedeže za duhovnike, ki pred vstajenjem jutranjice slovesno pojejo in „rituale.“

6. Mod jutranjicami prižgi vsaj 4 sveče.

7. Med procesijo se v zvoniku z vsemi zvonovi zvoni.

8. Preden se procesija v cerkev poverne, se po cerkvi vse luči prižgejo.

9. Po dokončani procesiji se pred sv. R. Telesom zapoje „Te Deum,“ potem je sv. blagoslov.

O p o m b a. Med „Te Deum“ se vsakokrat z vsemi zvonovi zvoni.

12. Na Markovo

in pri procesijah križevega tedna.

1. Za procesije na Markovo in križev teden pripravi duhovnikom koreteljne in birete in eno štolo modre barve.

2. Oskerbi križarjev, ki nosijo križ in vsaj dva bandera.

3. Preskerbi, da se zvoni pri izhodu in vhodu, t. j. kadar procesija odide in pride.

4. Ako greš s procesijo, hodi na levi strani ali za mešnikom.

5. Za sv. mešo pri procesiji pripravi modro oblačilo.

5. Ako je več duhovnikov, eden izmed njih pri cerkvenih vratih procesijo pričakujejo, (oblečen s

koretlnjom in modro štolo) in z blagoslovljeno vodo škropijo.

13. Binkoštno soboto.

1. Kerstni kamen, vodo, sv. olja in vse pri kerstnem kamnu tako pripravi, kakor veliko saboto.

2. Pri oltarju in na oltarju se tudi vse pripravi, kakor veliko soboto.

3. V žagrebu pripravi za ponovljenje kerstne vode modra oblačila, za sv. mešo pa oblačila rudeče barve.

4. Kerstna (velikonočna) sveča s 5 kadilnimi zerni se nese goreča k oltarju — druge sveče se pred mešo ne prižgejo.

5. Po dokončanih prerokbah (katerih je pa pol menj kakor veliko saboto) odložijo celebrant mešni plajš in manipel, ter ogernejo pluvijal modre barve.

6. Na to gre procesija h kerstnemu kamnu, kakor vel. saboto.

7. Pripravi potem na stopnjicah vel. oltarja blazinic za duhovnike, ki bodo ležeči litanije molili.

8. Med sv. mešo naj gori 6 sveč na oltarji in kerstna ali veliko-nočna sveča na evangeljski strani.

9. Kadilo in kadilnica se potrebuje, kakor pri drugi veliki peti meši; sveče pri sv. evangelju pa ne.

10. Kadar „glorijo“ zapojejo, se orglje oglasé in v zvoniku kakor pri oltarju se z vsemi zvonovi pozvoni.

11. Po sv. meši se kerstna sveča shrani, kadilne zerna se pa požgejo in drugo leto nove stlačijo.

14. Božjega Telesa praznik ali Telovo.

1. Že zvečer pred tem praznikom cerkev lepo okinčaj. Glej, da pri kinčanju kdo ne pride preblizo

tabernakeljna, kjer je sv. R. Telo shranjeno.

2. Ako se na monštranco kakšen venec dene, naj to duhovnik storijo. Ti se monštrance, kadar je sv. R. Telo v njej, ne smeš dotakniti, tudi ne tabernakeljna odpirati ali zapirati, kadar je sv. R. Telo v njem shranjeno.

3. Poti okoli cerkve obstavi z mlaji in zelenjem.

4. Na velikem oltarju nastavi veliko sveč.

5. Priskerbi, da se na štirih mestih, kodar procesija pojde, postavijo oltarji za 4 evangelje tako, da bo eden proti vzhodu, drugi proti zahodu, tretji proti jugu in zadnji proti severju obrnjen. Na vsak oltar postavi križ in sveče.

6. V žagrebu pripravi najlepša mešna oblačila bele barve ter pluvijal (bele barve), katerega meš-

niku po sv. meši namesto mešnega plajša ogerneš.

7. Na mizici pri oltarju pripravi vse, kakor k veliki peti sv. meši. Verh tega še „rituale“ in belo burzo s korporalom.

8. Križ, bandera, nebo in drugo priskerbi, kakor pri vstajenju Gospodovem.

9. Skerbi, da med procesijo ne zmenjka ne žerjavice ne kadila.

10. V procesiji gre cerkvenik za duhovnikom, ki sv. Reš. Telo nosijo. Ako ni dovolj strežajev, cerkvenik nosi burzo s korporalom in „rituale,“ in kadar je treba, pluvijal privzdiguje.

11. Pri vsakem evangelju ima vse storiti, kakor v cerkvi, kadar se slovesno sv. evangelj poje in sv. blagoslov daje.

12. Med procesijo zvonijo v zvoniku z vsemi zvonovi, v procesiji pa se dva strežnika z zvon-

cema lepo verstita. Kadar se pa sv. evangelji pojejo, zvonovi vtihnijo.

O p o m b a. I. Vse to, kar se je od Božjega Telesa reklo, velja, kolikorkrat je slovesna procesija sè sv. R. Telesom.

II. Po večih farah je navada, da grejo v praznik posvečevanja vseh cerkev pred slov. božjo službo s procesijo okoli cerkve. Pripravi bel pluvijal in škropilnico.

15. Spomin vseh vernih duš.*)

1. Po večernicah v praznik vseh svetnikov se v cerkvi slovesno opravljajo mertvaške molitve za verne duše.

2. Pri oltarju pripravi sedežev za duhovnike.

*) Kadar je praznik vseh svetnikov v saboto, se spomin vseh vernih duš v ponedeljek obhaja.

3. V žagrebu pripravi koreteljne in pluvijal černe barve.

4. V sredi cerkve postavi mertvaško škrinjo ali tumbo tako, da bode glava k velikemu oltarju, obrnena. Okoli tumbe nastavi svečnikov.

5. Po dokončanih večernicah odstrani ves kinč iz vel. oltarja in natakni 6 rudečih sveč.

6. Med mertvaškimi molitvami (biljami) se v zvoniku zvoni, kakor se pri oltarju z zvončkom znamenje daje.

7. Ako je pridiga, se med pridigo, razun večne luči, vse druge luči v cerkvi pogasnejo.

8. Po dokončanih molitvah v cerkvi gre procesija okoli cerkve, ali na pokopališče. K tej procesiji pripravi: mertvaški križ, kadilnico, kadilo, škropilnico, in škropilnik.

9. Zvunaj cerkve na določenem mestu pregerni mizo z mertvaškim

pertom, postavi nanjo križ z dvema svečnikoma in svečama, in „rituale“ ali bukve, iz katerih se „Libera“ poje.

10. Vernih duš den pripravi vse tako, kakor zvečer poprej — verh tega še mešna oblačila černe barve.

11. Vseh svetnikov večer in vernih duš zjutraj se navadno po eno uro vernim dušam zvoni. Zvečer med zvonjenjem se pri tumbi luči prižgejo.

IV. P o g l a v j e.

Sv. zakramenti.

1. Sveti kerst.

1. Če ni pri kerstnem kamnu vedno mizice, jo postavi tje, preden se sv. kerst deli.

2. Na mizico postavi:

a) križ in dve prižgani sveči;

- b) glažek, verček ali enako posodvo za kerstno vodo;
- c) snažno skledico, v katero med kerščevanjem kerstno vodo prestrežeš;
- d) krožnik, na katerem ste dve posodvi, ena s „kerstnim oljem“ ki ima znamenje **S. O.** ali pa **O. C.** in druga sè sv. krizmo, katera je zaznamovana s čerkama: **S. C.** ali **Ch.**; zraven vsake teh posodvic položi iz bombaža ali iz prediva zvito krogeljico;
- e) verček vode in rutico, da si duhovnik lahko roke umijejo in obrišejo;
- f) posodvico z neblagoslovljeno in drugo z blagoslovljeno soljo;
- g) kerstno svečo in belo obleko (križevnik), ako tega botri ne preskerbijo;
- h) belo štolo, ako pri cerkvi ni take štole, ki je na eni strani

modra, na drugi bela in se „kerstna štola“ zove.

3. Spodobi se, da cerkvenik, ki pri tem najpotrebnejšem zakramentu streže, cerkveno oblačilo obleče.

4. Duhovniku podaj koretelj, modro štolo in rituale.

5. Vzemi posodvico z blagoslovljeno soljo, (če ni blagoslovljena, duhovniku povej, da jo blagoslovijo, preden jo kerščencu dajo) rutico za brisanje perstov, in pojdi z duhovnikom k vratom, kjer botri z otrokom čakajo.

6. Nauči se iz „rituala“ pri sv. kerstu duhovniku prav odgovarjati.

O p o m b a. Ako naš novi „rituale“*), kakoršnih je navadno več pri vsaki cerkvi, v roke vzemeš, najdeš na strani 13. in na sledečih štirih

*) Rituale Romano — Salisburgense Salisburgi 1854.

listih vse molitve, katere duhovnik pri sv. kerstu molijo. Zapomni si to, da pred besedami, katere imaš duhovniku odgovoriti, stoji vselej (velik, rudeč, prečertan) **R.** Molitve se sploh sklepajo z besedami: Per Kristum Dominum nostrum. Ti odgovarjaš: A m e n.

Kadar duhovnik rečejo: „Paks tekum“ ali „Paks tibi,“ odgovori: „Et cum spiritu tuo“

7. Kadar duhovnik otroku soli dajo, podaj jim rutico, da si perste obrišejo. Potem lahko sol iz rok deneš.

8. Kadar pri kerstnem kamnu sè slinami otroka pomazilijo, podaj duhovniku zopet rutico za obri-sanje.

9. Kmalo potem otroka na per-sih in med pleči s kerstnim oljem mazilijo. Podaj jim posodvico s čerkami S. O. ali O. C. in eno bombaževo krogeljico.

10. Na to spremeni duhovniku štolo modre barve z belo, ali pa kerstno štolo na belo stran obrni.

11. Ko so otroka tretjekrat vprašali: „Hočeš kerščen biti,“ vzemejo posodvico s kerstno vodo, da otroka polijejo; ti pa vzemi v eno roko skledico, jo derži pod glavo otrokovo in kerstno vodo prestreži, v drugi roki derži rutico, s katero bodo otrokovo glavo obrisali.

12. Vzemi na to posodvico, v kateri je bila kerstna voda, postavi jo na mizico in podaj posodvico sè sv. krizmo in pa drugo bombažovo krogeljico.

13. Za tem podaj duhovniku belo obleko (križevnik).

14. Med tem, ko na otroka križevnik polagajo, prižgi kerstno svečo, in je podaj duhovniku.

15. Po doveršenem kerstu podaj

duhovniku navadne soli, vode in ruto, da si perste osnažijo.

16. Kerstno vodo, sol, bombaž ali predivo verzi v sakrarij.

17. Posodvici sè sv. oljema dobro shrani, kerstni kamen zakleni, druge posodve obriši in spravi na svoje mesto.

18. Če je bil otrok že tudi doma v sili kerščen, pripravi vendar vse kakor za drugi kerst. Ali se bo kerstna voda potrebovala ali ne, to bodo že duhovnik razsodili.

Dostavek.

Vpeljevanje zakonske matere po porodu v cerkev.

1. Duhovniku obleci koretelj in belo štolo in jim podaj bired in rituale.

2. Materi prižgi kerstno svečo, (katero seboj prinese) in ji ponudi stolec (pručico), da nanj poklekne.

3. Pomoči si škropilnik v blagoslovljeno vodo in pojdi pred mešnikom taj, kjer mati kleči.

4. Podaj škropilnik mešniku, in kadar so mater poškopili, ga zopet sprejmi.

5. Z mešnikom vred naredi latinski (veliki) križ, in odgovarjaj ali iz teh bukvic ali iz rituala besede, pred katerimi stoji velik prečertan R. Pred besedami, katere mešnik izgovarjajo stoji pa vselej velik prečertan V. (Glej v ritualu stran 229.)

V. *Adjutorium nostrum in nomine Domini.*

R. *Kvi fecit celum et teram.*

6. Mešnik molijo na to 23. psalm in podajo konec štole materi poljubiti. Ko se to zgodi, pojdi pred njimi k oltarju, poklekni na spodnjo stopnjico in odgovarjaj ali respondiraj že gredoč in pri oltarju.

Mešnik. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster*) . . . (dalje tiho.)

V. (Mešnik) Et ne nos inducas in tentationem.

R. (cerkvenik) *Sed libera nos a malo.*

V. Salvam fac ancillam tuam Domine.

R. *Deus meus sperantem in te.*

V. Mitte ei Domine auxilium de Sancto.

R. *Et de Sion tuere eam.*

V. Nihil proficiat inimicus in ea.

R. *Et filius iniquitatis non aponat nocere ei.*

V. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

*) „Pater noster“ to so perve besede: „Oče naša“, ki se navadno tiho moli.

7. Mešnik rečejo: „Oremus“ in molijo molitev. Na koncu te molitve odgovori: *Amen* in podaj mešniku zopet škropilnik. Ko ga nazaj dobiš, pojdi pred njimi v žagreb.

O p o m b a. Vpeljevanje nezakonske matere je temu podobno. Odgovori so tisti — ali mešnik nimajo bele ampak modro štolo. V ritualu najdeš to na strani 409.

2. Sveta birma

in škofovo obiskovanje.

1. Kadar se bliža čas škofovega obiskovanja, osnaži celo cerkev, očedi cerkvene posodve, spravi v lepi red perilo in mešna oblačila in okinčaj oltarje.

2. Na velikem oltarju, v sredi nad križem, postavi posebno svečo, ki se škofova sveča imenuje,

in vedno gori, kadar so škof v cerkvi.

3. Priskerbi si ljudi, ki bodo v zvoniku lepo zvonili, kadar se škof farni cerkvi približujejo — ali se od nje slovijo.

4. Pred velikim oltarjem postavi stol ali pručico za klečanje, in jo sè snažnim rudečim tepihom pregerni. Stopnjice in tla pod stolom pregerni z najlepšimi tepihi.

5. V žagrebu pripravi za duhovnike, ki grejo škofu naproti: koreteljne in birete, potem ogenj, kadilo in velum za sv. blagoslov.

6. Pred cerkvenimi vrati postavi pregerneno mizo. Položi nanjo:

- a) blazino, na kateri je križec za poljubovanje in cerkveni ključi;
- b) škropilnico s škropilnikom;
- c) štolo bele barve.

7. Preskerbi poštenih mož, ki

bodo nebo, in drugega, ki bo križ pri procesiji nosil.

8. Kadar se procesija sè škofom cerkvi približuje, prižgi škofovo in 6 drugih sveč na oltarju.

Na den sv. birme pripravi :

9. Pred oltarjem pregernjen stol ali pručico za škofa, kakor zvečer poprej.

10. Na belo pokriti mizi blizo oltarja mora biti krožnik s kruhom, drugi krožnik sè soljo, skleda z verčkom vode in ruta za vmivanje in obrisanje, in bombaža.

11. Za škofovo sv. mešo se pripravi najlepše mešno oblačilo in vse, kakor za tiho sv. mešo z blagoslovom.

12. Pred cerkvenimi vrati pripravi mizico in vse reči, kakor zvečer poprej (glej šte. 6).

13. Ob določeni uri prižgi sveče in vkup zvoni. Možje z nebom in

križem grejo pred duhovsko hišo, kjer škof stanujejo; ti pa nesi kadalnico in kadilo k cerkvenim vratom in tam procesijo pričakuj.

14. Kadar škof, in pred njimi duhovniki, k cerkvenim vratom pridejo, podaj enemu duhovniku kadalnico, drugemu čolnič ali kadilo.

15. Kadalnica s kadilom se potem ne potrebuje pred sv. blagoslovom, konec škofove sv. meše.

16. Med pridigo in kerščanskim naukom se sveče na oltarju vgasnejo, potem zopet prižgejo. Škofova sveča pa gori, dokler niso vsa opravila dokončana.

17. Preden škof začnejo birmovati, navadno opravijo še mertvaške molitve za rajne farmane. Pripravi toraj na pokopališču ali na določenem mestu zvonaj cerkve, ali če dežuje v stranski kapeli, mizo pregerneno z mertvaškim pertom; nanjo postavi križ med

dvema gorečima svečama; v žagrebu pa za to procesijo pripravi černe barve štolo in pluvijal; mertvaški križ za procesijo, škropilnico s škropilnikom in ogenj s kadihom. V zvoniku se zvoni, kadar pa škof sami molijo, zvonovi vtihnijo.

18. Kadar pred birmovanjem in po birmovanju škof nad birmanci molijo, se z velikim zvonom nekoliko pozvoni.

19. Sol in bombaž, ki se je pri sv. birmi rabil, se sežge; pepel se pa v sakrarij verže.

20. Ako zvonaj cerkve birmujejo, nosi se nebo nad škofom.

3. *Sv. pokora.*

1. Spovednice vsaj enkrat vsaki teden obriši.

2. Za spoved služi štola modre barve, ako jih pa ni dovolj, se

vzeme štola ktere koli barve, samo černe ne.

3. Ako okoliščine dovolijo, vzemejo spovednik tudi koretelj.

4. Kadar se kdo oglasi, ki bi rad sv. zakramente prejel, mu prijazno cerkev odpri in spovedniku nemudoma to naznani.

5. Ob nedeljah in praznikih, kadar je več ljudi za sv. spoved, cerkev bolj zgodaj odpri.

6. Ako je zjutraj ali zvečer v cerkvi temno, prižgi blizo vsake spovednice luč.

7. Sicer pa ne glej, kdo in kolikokrat k spovedi in k sv. obhajilu hodi, in ne govori o tem nikder.

4. Presveto Rešnje Telo.

A. Sv. obhajilo v cerkvi.

1. Ograjo pred oltarjem, kjer se obhaja, pregerni z belim pertom.

2. Na oltarju prižgi dve sveči.

3. Duhovniku obleci koretelj in štolo barve tistega dne.

4. Podaj jim bired, ključ tabernakeljnovih vrat in, če je tako navada, burzo s korporalom.

5. Ako ni ministranta, pojdi pred duhovnikom k oltarju, nekoliko pozvončkaj in moli:

Konfiteor . . . Potem odgovoriš duhovniku dvakrat: *Amen*.

6. Kadar sv. hostijo pokažejo in molijo: „Gospod jaz nisem vreden“ (trikrat) pozvončkaj.

7. Ako je še tema, vzemi svečo in idi poleg duhovnika, na njihovi levi strani.

8. Po dokončanem obhajilu mašnik kratke molitvice*) opravljajo, cerkvenik jim odgovarja.

V. (Mešnik) Panem de coelo prae-stitisti eis.

*) Kadar med sv. mešo obhajajo, teh molitvic ne molijo.

R. (Cerkvenik) *Omne delectamentum in se habentem.* (O velikonočnem času se pristavlja:) *Aleluja.*

V. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Potem mešnik še molitvico molijo. Na koncu odgovori: *Amen.*

9. Navadno potem s ciborijem ljudstvu sv. blagoslov podelijo. Pozvončkaj med blagoslovom, podaj duhovniku bired, pojdi pred njimi v žagreb, streži jim pri slačenju koreteljna, na to ugasni sveče na oltarju in shrani čez ograjo pregerneno ruto.

B. Sv. obhajilo pri bolnikih.

1. Cerkvenik pozvoni z velikim zvonom, da ljudje pridejo moliti in spremljati sv. R. Telo,

O p o m b a. Po mestih in terjih je navada, da se po noči v zvoniku ne pozvoni, vzemi pa nekoliko veči zvonec, s katerim boš gredoč po ulicah zvonil.

2. Pripravi v žagrebu koretelj, štolo dvojne barve, modre in bele, burzo za na spoved, če je duhovnik nimajo pri sebi shranjene, svetilnico z voščeno svečo, zvonček in torbo, v kateri boš koretelj in druge reči nazaj nesel.

3. Na oltarju prižgi dve sveči in pripravi tabernakeljnov ključ; priskerbi pa tudi koga, ki bo potem luči ugasnil in ključ v žagrebu shranil. Ključa tabernakeljnovega nikoli seboj ne nosi.

4. V levo roko vzemi svetilnico, klobuk in če še imaš kaj družega nositi, torbo deni črez desno ramo, in v desni roki nosi zvonček, s katerim zvončkaš, posebno kadar ljudi vidiš.

5. Preden duhovnik od oltarja grejo, dajo sv. blagoslov — ti pa z zvončkom pozvoni.

6. Na potu k bolniku hodi tako, da boš vedno kake 3—4 korake pred mešnikom. Ne govori brez velike sile z nikomur. Ako mešnik na glas molijo, jim glasno odgovarjaj, ako tiho molijo, tudi ti tiho moli.

7. Kadar v hišo prideš, kjer bolnik leži, poglej, ali je na mizi vse pripravljeno, česar je treba.

8. Miza, na katero bodo sveto Rešnje Telo položili, naj se pregerne z dvema belima rutama, katerih ena, če je mogoče, do tal sega. Pred mizo se postavi pručica ali stolec za klečanje tako, da duhovnik lahko bolnika, bolnik pa lahko na mizo vidi.

Na mizo se postavi: križ in dve goreči voščeni sveči; potem posodva z blagoslovljeno vodo in

vejica namesto škropilnika; dalje kupica studenčne vode in snažna žlica.

9. Ako se bode bolniku tudi sv. poslednje olje delilo, se na mizi še pripravi: posodva s šestimi krogljicami ali iz bombaža ali pa prediva — zraven se priloži nekoliko stolčene soli — potem se pripravi nekoliko mlačne ali hladne vode in rutica, da si duhovnik zamorejo roke vmivati in obrisati.

10. Če zapaziš, da česa pomanjkuje, preskerbi lepo na tihem, brez veliko besed.

11. Ko so mešnik sv. R. Telo na mizo položili, podaj jim vejico namočeno v blagoslovljeno vodo, poklekni, z duhovnikom vred prekrižaj se in jim odgovarjaj, tako-le:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. (Cerkvenik) *Kvi fecit celum et teram.*

V. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Mešnik: Oremus . . . Cerkvenik na koncu: *Amen.*

12. Ako se bolnik spoveduje, pojdi iz hiše in zvonaj z domačimi na glas moli, dokler duhovnik ne dajo znamenja, da smete v hišo iti.

13. V hiši poklekni, pozvoni in moli: *Konfiteor* . . . in vse drugo kakor v cerkvi, preden obhajajo.

14. Po sv. obhajilu vzemi žlico vode, jo derži pred duhovnikom, da si v njej perste vmijejo, in daj potem žlico duhovniku, ali če ti dovolijo, naravnost bolniku, da vodo iz žlice spije.

15. Na to duhovniku odgovarjaj tako-le:

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. *Sed libera nos a malo.*

V. Salvum fac famulum tuum.

R. *Deus meus sperantem in te.*

V. Mitte ei auxilium de Sancto.

R. *Et de Sion tuere eum (eam).**

V. Esto ei Domine turris fortitudinis.

R. *A facie inimici.*

V. Domine exaudi orationem meam i. t. d.

Mešnik molijo potem dve molitvi, na koncu odgovori: *Amen.*

16. Ako mešnik potem še v domačem jeziku molijo, jim glasno odgovarjaj.

17. Ako je kje še drug bolnik za sv. obhajilo, vzemi svetilnico in vse drugo in pojdi pred duhov-

*) „eam“ se odgovarja, kadar žensko obhajajo.

nikom tje, — če pa bolniku potem sv. poslednje olje delijo, stori, kar se ti bo v prihodnji točki povedalo; ako je pa opravilo duhovnikovo končano, jim postreži pri slačenji štole in koreteljna, ugasni sveče, vse lepo v torbo spravi in domu nesi in na določenem kraju shrani.

5. Sv. poslednje olje.

1. Za sv. poslednje olje se v bolnikovi hiši vse tako pripravi, kakor se je zgoraj št. 8.—9. od sv. obhajila pri bolnikih reklo — samo žlice ni potreba.

2. Odgovori pri molitvah so enaki tistim pri sv. obhajilu bolnikov. Zapomni si le to, da po tvojem odgovoru: R. *A facie inimici*, duhovnik še rečejo:

V. Nihil proficiat inimicus in eo (ea).

R. *Et filius iniquitatis non ap-
nat necere ei.*

Verh tega pazi, da, kadar kak-
šno molitev končajo, odgovoriš :
Amen in da „*Konfiteor*“ moliš ali
ročno v začetku ali kadar ti rečejo.

3. Kadar začnejo bolnika ma-
ziliti, vzemi posodvico, na kateri
je vsaj 6 krogljic iz bombaža ali
prediva in nekoliko soli, jo nesi k
bolnikovi postelji in jo tako derži,
da duhovnik lahko krogljice spre-
minjajo.

4. Preden bolnika na nogah
mazilijo, mu jih rahlo odgerni
(ako je bolnica, naj ji ženska ka-
tera noge odgerne) in potem zopet
zagerni.

5. Po dokončanem maziljenju
podaj duhovniku soli, vode in ru-
tico, da si roke osnažijo, potem
poklekni in odgovarjaj duhovniku,
kakor se ti je zgoraj reklo (št. 2.).

6. Domačim naroči, naj bombaž ali predivo, sol in vodo na ogenj veržejo, da spuoti in zgori.

O p o m b a. a) Kadar se ponoči bolnikom sv. zakramenti delijo, duhovniku pri postelji tako sveti, da bodo videli brati in vendar luč bolnika ne bo nadlegovala.

b) Ako bolniku samo sv. poslednje olje delijo, brez sv. popotnice, vzemi koretelj in modro štolo (in burzo sè sv. oljem za bolnike, ako je v žagrebu shranjena) in nesi v hišo bolnikovo, kjer se duhovnik še le oblečejo.

Trije dostavki.

1. *Apostolski blagoslov ali papežev žegen.*

1. Bolnikom se navadno po sv. poslednjem olju še sv. apostolski blagoslov ali papežev žegen podeli.

2. Cerkvenik se z duhovnikom prekriža in k molitvicam po navadi odgovarja.

3. Po prvi dolgi molitvi moli cerkvenik: „*Konfiteor*“ kakor pred sv. obhajilom.

4. Ako se sv. apost. blagoslov (brez sv. zakramentov) posebej deli, duhovnik oblečejo koretelj in modro štolo in naj poprej bolnikovo hišo poškropijo.

II. O pogrebu odraščениh.

(Molitve pri tumbi.)

1. Brez župnikovega dovoljenja nobenemu merliču ne zvoniti. So ti pa g. župnik naročili zvoniti, potem opravi zvonjenje skerbno in vestno.

2. Ako ni sprevoda (kondukta), pripravi za duhovnika koretelj, štolo černe barve in bired; sam pa vzemi škropilnico in lopatico, če že ni pri grobu.

3. Pri s p r e v o d u pripravi še černi pluvijal in černa oblačila za levite; ali koreteljne, kadilo, kadilnico in ogenj.

4. Priskerbi si dovolj ministrantov: enega, ki bo križ, drugega ki bo kadilnico in kadilo, tretjega ki bo škropilnico nosil, potem nekatere, ki bodo zvonili.

5. Merlič v mertvaški trugi se položi na nosila, truga se pregerne z mertvaškim pertom in nad glavo se postavi in priterdi križ.

6. Kadar duhovnik k merliču pridejo, poda se jim naj prej škropilnik, potem začnejo sè strežaji sledeči psalm*) tako-le moliti.

Meš. Ana. Si iniquitates. De profundis clamavi ad te Domine — Domine exaudi orationem meam.

Strežaji. *Fiant aures tue in-*

*) V „ritualu“ ga najdeš na str. 139. psalm „Miserere“ pa na str. 140 itd.

tendentes — in vocem deprecationis mee.

M. Si iniquitates observaveris Domine — Domine quis sustinebit.

Strež. *Kvia apud te propiciatio est — et propter legem tuam sustinui te Domine.*

M. Sustinuit anima in verbo ejus, — speravit anima mea in Domino.

Strež. *A custodia matutina usque ad noctem — speret Israel in Domino.*

M. Quia apud Dominum misericordia — et copiosa apud eum redemptio.

Strež. *Et ipse redimet Israel — ex omnibus iniquitatibus ejus.*

M. Requiem aeternam dona ei Domine — et lux perpetua luceat ei. Ana. Si iniquitates observaveris Domine — Domine quis sustinebit.

V. (Mešnik) *Kyrie eleison.*

R. (Strežaji.) *Kriste eleison.*

V. *Kyrie eleison. Pater noster.*

7. Med tem, ko „Pater noster“ tiho molijo, položijo kadila na ogenj, ga blagoslovijo in molijo dalje glasno :

V. *Et ne nos inducas in tentationem.*

R. *Sed libera nos a malo.*

V. *A porta inferi.*

R. *Erue Domine animam ejus.*

V. *Requiem aeternam dona ei Domine.*

R. *Et lux perpetua luceat ei.*

V. *Requiescat in pace.*

R. *Amen.*

V. *Domine exaudi orationem meam.*

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

V. *Dominus vobiscum.*

R. *Et cum spiritu tuo.*

Oremus: Absolve Per Christum Dominum nostrum.

R. *Amen.*

V. Requiem aeternam dona ei Domine.

R. *Et lux perpetua luceat ei.*

V. Repuiescat in pace.

R. *Amen.*

8. Na to jim podaj škropilnik, da merliča poškropijo blagoslovljaje, in odgovori: R. *Amen.*

9. Podaj jim tudi kadilnico, da ga pokadijo, in potem gorečo svečo v roke. R. *Amen.*

10. Na to se sprevod na pokopališče vravna tako-le: prvi gre služebnik s križem, zraven njega gre drugi z lučjo. Strežaji s kadilnico in kadilom, s škropilnico in škropilnikom hodijo pred duhovnikom (celebrantom).

11. Ako ni drugih strežajev ali pevcev, cerkvenik z duhovnikom poje psalm: „Mizerere“ do vrat

na pokopališče. Pri vratih se pa začne peti: „Subvenite.“ *)

12. Pred grobom se potem zapoje: „In paradisum deducant te angeli: in tuo adventu suscipiant te Martyres, et preducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Chorus Angelorum te suscipiat, et cum Lazaro quondam paupere aeternam habeas requiem.“

13. Ako ni spreveda, marveč so merliča že do groba prinesli, se opusti vse, kar se je pod št. 6—12 reklo; duhovnik grejo k grobu in molijo:

Oremus: Deus cujus miseratio-
ne . . . Per Christum Dominum
nostrum.

R. *Amen.*

14. Podaj jim na to škropilnik, da grob blagoslové; pogrebci pa naj merliča v grob položijo.

*) „Miserere“ in „subvenite“ se nahaja tudi v bukvicah „Ordo providendi.“

15. Med tem duhovnik molijo :
Sume terra, ti pa pripravi
kadilnico in kadilo, da ga na ogenj
položijo.

16. Podaj jim na to škropilnik,
da merliča poškropijo, (in odgo-
vorori) R. *Amen.*

17. Nemudoma jim daj še ka-
dilnico, da ga pokadijo, (in odgo-
vori) R. *Amen.*

18. Poslednjič jim podaj lopa-
tico, da trikrat persti veržejo na
merliča.

19. Mešnik molijo še sledeče
molitve, pri katerih jim imaš od-
govarjati :

V. *Kyrie eleison.*

R. *Kriste eleison.*

V. *Kyrie eleison. Pater noster*
(dalje tiho do)

V. *Et ne nos inducas in tenta-*
tionem

R. *Sed libera nos a malo.*

V. *A porta inferi.*

R. *Erue Domine animam ejus.*

V. *Requiescat in pace.*

R. *Amen.*

V. *Domine exaudi orationem meam.*

R. *Et klamor meus ad te veniat.*

V. *Dominus vobiscum.*

R. *Et kum spiritu tuo.*

V. *Oremus: Fac, quaesumus Domine; Per Christum Dominum nostrum.*

R. *Amen.*

V. *Requiem aeternam dona ei Domine.*

R. *Et luks perpetua luceat ei.*

V. *Requiescat in pace.*

R. *Amen.*

20. Podaj duhovniku še enkrat škropilnik, da merliča poškropijo rekoč: V. *Anima ejus et animae omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.*

R. *Amen.*

21. Potem pojdi pred duhovnikom v žagreb in jih sleci.

O p o m b a. Ako se merlič v cerkev nese, da se tam mertvaške molitve (bilje) in sv. meša opravlja, naj se postavi tako, kakor se je o tumbi zgoraj reklo, namreč mešnik z glavo proti oltarju, neposvečenec z glavo proti vratom. Med biljami se v zvoniku tako zvoní, kakor pri oltarju z zvončkom znamenje dajejo.

Preden merliča iz cerkve nesejo se zapoje „Libera“ kakor je v našem ritualu str. 148 i. t. d. in še nekatere molitvice z navadnimi odgovori.

III. *Pri pogrebu otrok.*

1. Tudi otrokom se zvoní, navadno pa le z manjšimi zvonovi. Zvóni toraj tako, kakor ti gosp. župnik naročijo.

2. Otroci se redko s sprevedom

pokopavajo, zato tukaj najdeš le, česar je pri grobu ali jami potrebno.

3. Duhovniku obleci koretelj, belo štolo in biret in daj jim rituale (ako ne prinesejo svojega seboj).

4. Nesi k grobu škropilnico, škropilnik in lopatico, če že ni pri grobu.

5. Kadar duhovnik k grobu pridejo, jim podaj škropilnik, da jamo blagoslovijo, ter odgovori: *Amen*.

6. Med tem ko pogrebci otroka v grob polagajo, duhovnik rečejo: „Sume terra . . .“ ti jim pa podaj kadila, da ga na ogenj položijo.

7. Podaj jim na to zaporedoma škropilnik, da trugo poškropijo in kadilnico, da jo pokadijo, brez da bi kaj molili.

8. Potem jim daj malo lopato (palo), da trikrat persti v grob veržejo rekoč: „Memento homo . . .“

9. Na to ž njimi opravi sledeče molitve:

V. *Kyrie eleison.*

R. *Kriste eleison.*

V. *Kyrie eleison. Pater noster*
 (tiho).

V. *Et ne nos inducas in tenta-*
tionem.

R. *Sed libera nos a malo.*

V. *Sinite parvulos venire ad me.*

R. *Talium est enim regnum*
celorum.

V. *Dominus vobiscum.*

R. *Et kum spiritu tuo.*

V. *Oremus. Omnipotens sem-*
piterne Deus; Per eundem
Dominum N. J. Ch.

R. *Amen.*

V. *Requiescant in pace.*

R. *Amen.*

10. Potem pojdi pred duhovni-
 kom v žagreb, jih sleci in vse
 pospravi.

11. Ako se otrok s sprevodom pokopa, je drugo vse, kakor pri odraščeni merličih, samo štola bele barve se rabi in kadilo.

O p o m b a. Ako ti je skerb za pokopališče izročena, pazi na to, da se jame ali grobovi dovolj globoki in lepo v versti delajo. Brez župnikovega dovoljenja zvonaj verste ne smeš groba pustiti delati. Izpolni večkrat dolinice, ki se nad grobovi napravijo. Skerbi za to, da se na pokopališčih ničesar nedostojnega ne godi, ker pokopališče je kakor cerkev, posvečen kraj.

6. Sv. mešnikovo posvečevanje.

N o v a m e š a.

1. Ako se v fari nova meša obhaja, okinčaj prav lepo cerkev, kjer se bo nova meša pela.

2. Pri oltarju pripravi več sedežev za duhovnike in „rituale“.

3. Najlepša mešna oblačila in koreteljne nesi v duhovsko hišo, kjer novomešnik stanujejo in odkoder jih bodo slovesno v cerkev spremljali.

4. Na oltarju prižgi sveče, pa med pridigo jih ugasni.

7. Sveti zakon.

A. Poroka med sv. mešo.

1. Sv. mati kat. cerkev želi, da bi njeni otroci tega sv. zakramenta ne prejimali drugači, kakor sklenjenega sè sv. mešo.

2. Za takošno mešo, katera se za ženina in nevesto služi, pripravi vselej mešna oblačila bele barve razun če je nedelja, ali god kakšnega apostola, ali drugega svetnika, kateremu se v škofiji ali sploh posebna čast skazuje ali, ako

je nevesta udova. V tem slučaju se tudi za svate sv. meša služi v barvi, ki je tisti den predpisana.

3. Za poroko potrebuješ škropilnik z blagoslovljeno vodo in krožnik, na katerega zaročena svoje perstane za blagoslovljenje položita; na oltarju se prižgete dve sveči.

4. Perstane zamorejo v žagrebu ali pred oltarjem (na moški strani) blagosloviti. Vselej velja to, kar se bo v V. Poglavji o blagoslovljenih sploh povedalo. Štolo imajo pri tem modre barve, odgovori so, kakor sploh pri blagoslovljenjih, — perstane poškropijo, kakor vsako reč, katero blagoslovijo.

5. Preden grejo poročat, daj mešniku oblačila za sv. mešo, razun manipeljna in plajša, (ali pa koretelj in belo štolo); bired in rituale.

6. Pojdi pred njimi k oltarju. V levici nesi škropilnico, v desnici krožnik s perstani. Krožnik položi na levi konec oltarja, ustopi se na tisti strani oltarja proti mešniku obrnen in položi škropilnico pred se na stopnice pred oltarjem.

7. Ženin in nevesta se postavita v sredi oltarja pred spodnjo stopnico tako, da ženin stoji ob desnici svoje neveste. Ako je več parov, se vsi tako okoli oltarja nastavijo in vsi mešnikov nagovor zvesto poslušajo.

8. Kadar sta ženin in nevesta po trikrat rekla „ja—da“ (da se hočeta v zakon vzeti), vzemi krožnik s perstani iz oltarja, ga podaj najprej ženinu, da vzame nevestin perstan in ga nevesti na perstanec leve roke natekne, potem daj krožnik nevesti, da vzame ženinov perstan in mu ga na perstanec natekne.

9. Mešnik zdaj roke s štolo ovijejo. Podaj jim škropilnik, da na to ženina in nevesto poškropijo.

10. Potem novozaročena odstopita nekoliko od oltarja. Mešnik grejo v žagreb, se oblečejo za sv. mešo in pristopijo meševat.

11. Kadar mešnik po povzdígovanju: „Pater noster“ molijo, ženina in nevesta k oltarju pristopita, in na spodnji stopnjici poklekmeta.

12. Mešnik se obernejo od oltarja in iz mešnih bukev, ktere jim cerkvenik derži, molijo dve molitvi nad zaročenima. Cerkvenik dvakrat odgovori: *Amen*.

13. Potem gresta zaročena na svoje mesto, ali, če sta za obhajilo pripravljena, poklekmeta pred ograjo za sv. obhajilo. Mešnik po svojem obhajilu novozaročenea obhajajo. Strežnik moli navadne molitve za sv. obhajilo med mešo.

14. Mešnik potem sv. mešo nadaljujejo do „Benedicamus domino“ ali „Ite missa est.“ Strežnik odgovori: „*Deo gratias*“ in poda zopet mešne bukve mešniku, da še eno molitev opravijo nad novozavezanima, katera sta med tem zopet na naj nižji stopnici oltarja pokleknila.

15. Na to mešnik sveto mešo sklenejo.

B. Poroka brez sv. meše.

1. Kadar se sv. zakon popoldne ali po sv. meši sklepa, pripravi duhovniku koretelj, štolo bele barve, bired in rituale.

2. Na oltarju prižgi dve sveči, položi perstane na krožniku na levi strani oltarja, vzemi škropilnico in škropilnik, pojdi pred duhovnikom k oltarju in se tam na moški strani postavi tako, da boš mešnika gledal.

3. Poroka se ravno tako verši, kakor se je zgoraj pod številkami 7. 8. in 9. (o poroki med sv. mešo) reklo.

4. Ko so mešnik štolo od rok ženina in neveste odvili, novozaročena poklekmeta na naj nižjo stopnjico v sredi oltarja, in mešnik jih blagoslovijo, rekoč:

V. *Adjutorium nostrum in nomine Domini.*

R. *Kvi fecit celum et teram.*

Potem molijo psalm: „*Beati omnes . . .*“ v našem ritualu str. 223. Na koncu molijo: *Kyrie eleison . . . Pater noster* (tiho).

V. *Et ne nos inducas in tentationem.*

R. *Sed libera nos a malo.*

V. *Salvos fac fideles tuos.*

R. *Deus meus sperantes in te.*

V. *Exaudiat vos Deus in die tribulationis.*

R. *Protegat vos nomen Dei Jakob.*

V. Mitte eis auxilium de Sancto.

R. *Et de Sion tuere eos.*

V. Domine exaudi orationem itd.

5. Mešnik molijo tri molitve.

Na koncu vsake odgovori: *Amen.*

Potem daš mešniku škropilnik, da novozaročene poškropijo.

6. Ako je nevesta udova, pa mešnik po poroki sledeče molitve opravljajo.

V. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

R. *A tempo sankto tuo, quod est in Jeruzalem.*

V. Kyrie eleison . . . Pater noster . . . (tiho).

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. *Sed libera nos a malo.*

V. Salvos fac servos tuos.

R. *Deus meus sperantes in te.*

V. Mitte eis auxilium de Sancto.

R. *Et de Sion tuere eos,*

V. Esto eis Domine turris fortitudinis.

R. *A facie inimici.*

V. Domine exaudi i. t. d.

Potem molijo molitev, katero, sklenejo: Per Christum Dominum nostrum. R. *Amen.* Daj jim na to škropilnik, da zaročene poškropijo z blagoslovljeno vodo.

C. Blagoslovljenje vina
pri poroki.

O p o m b a. Po nekaterih krajih je navada, da prinesejo svatje seboj vina, katerega jim mešnik po dokončani poroki blagoslovijo, ga sami okusijo in svatom piti dajo. Ako je pri Vas takšna navada, si to le zapomni:

1. Kadar mešnik sv. mešo za svate skončajo, ali kadar so zaročenim blagoslov podelili, postavi posodvo z vinom na mizo blizo levega konca oltarja ali pa na levi

konec oltarja tako, da na oltarne rute kakšen madež ne pride. Če je posodva zateknena, jo poprej odtekni.

2. Mešnik so tako oblečeni, kakor med poročevanjem.

3. Mešnik začnejo moliti:

V. *Adjutorium nostrum in nomine Domini.*

R. *Kvi fecit celum et teram.*

V. *Dominus vobiscum.*

R. *Et cum spiritu tuo.*

V. † *Initium sanc. evangelii s. Joannem.*

R. *Gloria tibi Domine.*

Proti koncu sv. evangelja se z mešnikom prikloniš in na koncu odgovoriš: *Deo gracias.*

4. Mešnik na to molijo tri molitve. Na koncu prve in druge odgovori: *Amen*, tretjo pa sami sklenejo z besedo: *Amen*.

5. Podaj jim potem škropilnik, da vino poškropijo in nato jim do-

nesi kupic, da vina sebi in svatom natočijo.

6. Pojdi potem pred duhovnikom v žagreb, jih sleci, vse pospravi na svoje mesto, in počakaj, da svati odidejo.

D. Z l a t a p o r o k a.

O p o m b a. Ako dva zakonska skupaj v zakonu doživita 50 let, po stari hvalevredni navadi prideta sè svojo žlahto v cerkev, da jima in njunim otrokom dušni pastir posebni blagoslov podelijo. Taka svečanost se imenuje zlata poroka.

Pri zlati poroki si zapomni:

1. Mešnik se oblečejo, kakor pri navadni poroki.

2. Na oltarju prižgi dve sveči — in si pripravi škropilnik z blagoslovljeno vodo.

3. Petdeset let poročen mož (jubilant) sè svojo ženo se postavi v sredi pred oltarjem. (Ako ne mo-

reta stati, se jima dva sedeža pripravita).

4. Mešnik nektere besede spregovorijo, vprašajo petdeset let poročenega ženina, potem njegovo ženo: ali hočeta z veseljem še skupaj ostati; na to njuni roki kakor pri prvi poroki sè štolo ovijejo.

5. Potem se proti oltarju obernejo (petdeset let poročena pokleketa, če moreta, na spodnjo stopnjico in drugi okoli njih) in molijo psalm z antifono: Corona dignitatis — kakor je v našem ritualu str. 407.

6. Po dokončanem psalmu molijo:

V. Mitte eis Domine auxilium de Sancto.

R. *Et de Sion tuere eos.*

V. Domine exaudi orationem meam itd.

Po dokončani molitvi, reci:

Amen.

8. Zdaj se mešnik obernejo k petdeset let poročenima, in jima dajo svoj blagoslov. Ti pa podaj škropilnik, da jih poškropijo.

8. Poslednjič se služi sv. meša, katere naj bi pri takšnih slovesnostih nikoli ne manjkalo.

V. P o g l a v j e.

B l a g o s l o v i l a.

A. 0 blagoslovih sploh.

1. Kolikorkrat duhovnik kaj blagoslovljujejo, jim obleci koretelj in štolo dnevne barve, ako ni posebna barva in posebno oblačilo predpisano.

2. Stvari, ki se imajo blagosloviti, položi na levem koncu oltarja vštric blazine (vajnkuša). Jedila in pijače, ki se v cerkvi blagoslovljajo, se ne pologajo nikoli na oltar, ampak na kako

mizico, na levem koncu oltarja ali se pa v žagrebu blagoslovijo.

3. Na oltarju, kjer blagoslavlja, prižgi 2 sveči. Položi rituale na blazino na listini strani oltarja in se ustopi na desno stran duhovnika, ki blagoslavlja.

4. Ako se v žagrebu ali kje drugde kakšna stvar blagoslavlja, pripravi, če je mogoče, križ in dve ali vsaj eno gorečo voščeno svečo.

5. Pri vsakem blagoslovljenju si pripravi škropilnik sè škropilnico — ako se pa kaj bolj slovesno blagoslavlja, pripravi tudi ognja in kadila.

6. V začetku vsakega blagoslovljenja se moli:

V. *Adjutorium nostrum in nomine Domini.*

R. *Qui fecit celum et teram.*

V. *Dominus vobiscum.*

R. *Et cum spiritu tuo.*

7. Na koncu vsake molitve odgovori: *Amen*; in podaj (ako pa je več molitvic, na koncu zadnje) škropilnik s blagoslovljeno vodo.

8. Kadar pa slovesno blagoslovljajo, podaj jim na koncu zadnje molitve naj prej kadilo, da ga na ogenj položijo, potem daj škropilnik in poslednjič kadilnico.

B. Blagoslovljenje vode med letom.

1. Imej vedno toliko blagoslovljene vode pri cerkvi, da jo zamoreš tudi vernim domu dati, kolikor je želijo.

2. Škropilnice pri cerkvenih vratih večkrat med letom izmij, staro vodo v sakrarij vlij in z novo (blagoslovljeno) napolni.

3. Kadar ti začne blagoslovljene vode primanjkovati, pripravi v zato odločeni posodvi čiste vode, in zraven v majhni posodvi soli, in drugo, kar se pri blagoslov-

ljenju sploh potrebuje. Preden v posodvo vode nanosiš, izmij jo vselej čisto in snažno.

4. Duhovniku obleci koretelj in štolo modre barve, podaj jim bired in rituale ali mešne bukve, vzemi rutico (obrisačo) in pojdi pred njimi na določeni kraj.

5. Naj poprej opravljajo dve molitvi nad soljo, potem dve nad vodo, na to vzemejo sol, jo v vodo spustijo, in nad blagoslovljeno vodo še eno molitev opravijo.

6. Ako je nedelja ali več ljudi v cerkvi, navadno potem vzemejo štolo dnevne barve, in škropilnik v roko, ga v vodo pomočijo, grejo skozi cerkev dolj in gori in ljudi poškropijo. Cerkvenik ali strežaj ob njihovi levici nosi kotlič blagoslovljene vode in poslednjič pred velikim oltarjem na nektere znane molitvice odgovarja, preden se v žagreb povernejo.

C. Blagoslovljenja ob določenih časih.

1. Kajenje in blagoslovljenje hiš na sv. biljo, starega leta večer, in na biljo pred sv. 3 kralji.

1. Pripravi koretelj, štolo bele barve, škropilnik z vodo, in kadilnico s kadilom.

2. Pridši v hišo idi z duhovnikom skoz poglavitne prostore in jim streži pri škropljenju in kadenju.

3. Odgovori pri molitvah so znani. Kadar molijo:

V. Divinum auxilium maneat nobiscum.

R. Amen.

2. Blagoslovljenje soli in vode sv. Štefana praznik.

1. Pripravi ob določeni uri nekoliko soli in čiste vode na levem

koncu oltarja, in prižgi vsaj dve sveči.

2. Duhovniku daj albo ali koretelj sè štolo modre barve in moder pluvijal.

3. Vzemi dva rituala, enega za duhovnika, drugega za sebe, pojdi pred njimi k oltarju, poklekni in odgovarjaj pri litanijah in drugih molitvah, kakor v našem ritualu str. 255 najdeš.

4. Poslednjič podaj škropilnik, da okolistoječe in sol poškropijo.

3. *Blagoslovljenje vina na Šentjanževo ali Janžev žegen.*

1. Pripravi vse, kakor za „blagoslovljenje vina“ pri poroki.

2. Odgovori pri molitvah so večidel znani, le sledeči trije ti bodo nekoliko novi:

V. Esto nobis Domine turris fortitudinis.

R. *A facie inimici.*

V. Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus.

R. *Beatus vir, qui sperat in eo.*

V. Et si mortiferum quid biberint.

R. *Non eis nocabit.* Glej rituale stran 261 in 262.

4. *Blagoslov sv. Blaža.*

1. Blagoslov sv. Blaža se v god tega svetnika, 3. svečana, ali prvi den po svečnici, deli.

2. Zveži dve na svečnico blagoslovljeni sveči tako, kakor se križ sv. Andreja riše, ali latinska desetka (X) piše.

3. Ljudje pri ograji za sv. obhajilo kleče ta blagoslov sprejemljejo.

4. Po dokončanem blagoslovu molijo pred oltarjem molitev, ki je v našem ritualu str. 263.

5. *Blagoslovljenje velikonočnega jagnjeta in drugih jestvin (jedil).*

1. Velikonočna jedila se blagoslavlja v cerkvi, pa tudi zvonaj cerkve po hišah.

2. Ako se v cerkvi blagoslovljajo, zapomni si, kar se je „o blagoslovilih sploh“ reklo. Pripravi luč, škropilnik, ogenj in kadilo.

3. Ako grejo po hišah blagoslavljat, vzemi tudi kadila s kadilnico, koretelj, belo štolo, škropilnik in rituale seboj.

D. Škofova blagoslovljenja.

Nekatere reči le škof sami smejo blagoslavljati, ali pa tisti duhovnik, kateremu škof posebno oblast dajo.

Med te spadajo blagoslovljenja cerkvenih oblačil, vogeljnega kamna za cerkev, blagoslovljenje cerkev in pokopališč.

Ako se takšno nenavadno blagoslovljenje v fari približuje, poprosi gosp. župnika, oni ti bodo z veseljem povedali, kaj imaš pripraviti, in kako se med blagoslovljenjem obnašati.

Angeljska služba

ali

poduk, kako se pri sv. meši
streže.

Dodatek

k

obredniku za cerkvenike.

Opomba.

Velika čerka **M** pomeni mešnika, ali to, kar mešnik molijo. Kar pa strežaj moli je v slovenskem pravopisu in s *takimi-le čerkami* tiskano. V začetku vsake molitvice, katero strežaj moli, stoji velika čerka **S**. Strežaj se mora molitvic dobro in gladko naučiti. Vejica (') nad besedami kaže, na kateri slog naj glas polaga.

I. Začetek sv. meše.

1. Pri vratih iz žagreba k oltarju pozvoni.

2. Pri oltarju se ustopi na mešnikovo desno stran in se ž njimi vred prikloni.

3. Mešne bukve in kapo položi na določeno mesto.

4. Poklekni na mešnikovo levo stran, ž njimi vred napravi veliki ali latinski križ, (od čela na persa in od leve na desno stran), brez da bi kaj govoril.

Pristopne molitve.

M. Introibo ad altare Dei.

S. *Ad Deum, kvi letifikat juventutem meam.*

M. Judica me Deus, et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso erue me.

S. *Kvia tu es Déus, fortitúdo méa; kváre me repulísti, et kváre trístis incédo, dum afligit me inimíkus?*

M. Emitte lucem tuam et veritatem tuam; ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

S. *Et introibo ad altáre Dei, ad Deum, kvi letífikát juventutem meam.*

M. Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus; quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

S. *Spéra in Deo, kvóniam ádhuk konfitébor ili; salutare vultus mei, et Deus meus.*

M. Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

(Pri teh besedah z mešnikom vred glavo prikloni, potem pa odgovori:)

S. Sicut erat in principio, et nunquam et semper et in secula seculorum. Amen.

(Pri černih mešah tukaj začnejo moliti, torej prednje molitvice izostanejo).

M. Introibo ad altare Dei.

S. Ad Deum, kvi letifikat juventutem meam.

M. Adjutorium nostrum † in nomine Domini. (Pokrižaj se.)

S. Kvi fecit celum et teram.

M. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et vobis fratres quia peccavi nimis cogitatione verbo et opere: mea culpa, mea culpa mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos apostolos

Petrum et Paulum, omnes Sanctos et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

S. Misereátur tui omnípotens Deus, et dimisis pekátis tuis perdúkat te ad vitam etérnam.

M. Amen.

S. (globoko se prikloni in moli:) Konfiteor Deo omnipoténti, beáte Marié semper Virgini, beáto Mihaéli arhángelo, beáto Joani Baptíste, sanktis apóstolis Petro et Paulo, ómnibus sánktis et tibi páter, kvia pekávi nimis, kogitacíone, vérbo et ópere: méa kúlpa, méa kúlpa, méa máksima kúlpa (pri teh besedah se trikrat na persa poter kaj). Ideo prékor béatam Mariam semper Virginem, beatum Mihaélem arhángelum, beátum Joánem Baptístam, sánktos apostolos Petrum et Paulum, ómnes sánktos, et te, Pater! oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.

M. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris perducatur vos ad vitam aeternam.

S. *Amen.*

M. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

(Pri teh besedah se z mešnikom pokrižaj.)

S. *Amen.* (Potem z mešnikom glavo nagni.)

M. Deus, Tu conversus vivificabis nos.

S. *Et plebs tua letabitur in te.*

M. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

S. *Et salutare tuum da nobis.*

M. Domine exaudi orationem meam.

S. *Et clamor meus ad te veniat.*

M. Dominus vobiscum.

S. *Et cum spiritu tuo.*

Vhod, kirie, gloria.

1. Mešnik gredo k oltarju, molijo iz mešnih bukev vhod; strežaj se na sredi oltarja priklone in gre nazaj na levo stran.

2. M. (sredi oltarja) Kyrie eleison.

S. *Kirie eleison.*

M. Kyrie eleison.

S. *Kriste eleison.*

M. Christe eleison.

S. *Kriste eleison.*

M. Kyrie eleison.

S. *Kirie eleison.*

M. Kyrie eleison.

3. Navadno potem „Gloria“ molijo ali zapojejo, kadar pa v modernem plajšu mešujejo, gloria izostane.

4. Ob kvaternih sobotah in še nekatere druge dni, gredo nazaj k mešnim bukvam in po eno ali več molitev zmolijo in beril preberejo. Ob koncu vsake molitve odgovori

Amen, na koncu berila pa: *Deo gracias*.

5. Mešnik se k ljudstvu obernajo rekoč:

M. Dominus vobiscum.

S. *Et kum spiritu tuo*.

6. Potem molijo eno ali več molitev, katere sklepajo:

M. Per omnia saecula saeculorum.

S. *Amen*.

Na koncu prebranega lista, ko dajo z glavo znamenje, reci:

S. *Deo gracias*.

7. Vstopi se za mešnika — in prenesi mešne bukve na evangeljsko stran — ter pojdi na moško stran.

2. Sv. evangelij.

1. Mešnik grejo k mešnim bukvam in začnejo moliti.

M. Dominus vobiscum.

S. *Et kum spiritu tuo*.

M. † Sequentia s. evangelii secundum Matthaeum (Marcum, Lucam, Joannem) (Pokrižaj se in reci:)

S. *Gloria tibi Domine.*

2. Kedar evangelij zberejo, poklekni in odgovori:

S. *Laus tibi Kriste.*

Pri černih mešah nič ne odgovori, ampak tiho poklekni.

3. Ob nedeljah in praznikih, včasih tudi ob delalnikih na to mešnik molijo: „Credo“ (Vero).

3. Darovanje.

1. M. Dominus vobiscum.

S. *Et cum spiritu tuo.*

2. Ko kelih odkrijejo, pozvončkaj, postavi glažka z vinom in vodo na oltar in rutico na blazino razgerni. Kadar so vina v kelih nalili, vzemi in deni vino na svoje mesto, vzemi krožnik ali skledico za umivanje v levico, glažek z

vodo v desnico in vlij nekoliko vode mešniku na perste.

3. Vzemi rutico in jo zloži, poklekni na sredi oltarja, in počakaj, da se mešnik obernejo k ljudstvu, rekoč: „Orate fratres.“

S. *Suscípiat Dóminus hoc sacrificium de mánibus túis ad láudem et glóriam nóminis sui, ad utilitátem kvokve nostram, tociúskve eklesie sue sankte.* Pojdi na svoje mesto.

4. Sanktus in povzdigovanje.

1. M. Per omnia saecula saeculorum.

S. *Amen.*

M. Dominus vobiscum.

S. *Et kum spiritu tuo.*

M. Sursum corda.

S. *Habemus ad Dominum.*

M. Gratias agamus Domino Deo nostro.

S. *Dignum et jústum est.*

2. Mešnik molijo ali pojejo prefacion. Na koncu rečejo 3krat: Sanktus, ti pa 3krat pozvončkaj.

3. Kadar pred povzdigovanjem roke nad kelihom deržijo, in potem 5 križev napravijo, malo pozvončkaj in poklekni na najvišo stopnjico in primi z levico mešni plajš.

4. Kadar se mešnik priklonijo, pozvončkaj, kadar sv. hostijo povzdignejo trikrat rahlo pozvončkaj, potem še pa nekoliko, kadar se priklonejo.

5. Tako ravnaj tudi pri povzdigovanju keliha.

6. Kadar mešnik napolglasno rečejo: Nobis quoque peccatoribus, poljubi mešni plajš in pojdi na svoje mesto.

5. „Oče naš.“ Sv. obhajilo.

1. Preden „Pater noster“ (oče naš) molijo, rečejo:

M. Per omnia saecula saeculorum.

S. *Amen.*

Potem: „Oremus“ i. t. d. do

M. Et ne nos inducas in tentationem.

S. *Sed libera nos a malo.*

2. Pred „Agnus Dei“ (Jagnje božje) molijo zopet:

M. Per omnia saecula saeculorum.

S. *Amen.*

M. Pax Domini sit semper vobiscum.

S. *Et cum spiritu tuo.*

3. Kadar pred sv. obhajilom mešnik 3krat na persa terkaje molijo: „Domine non sum dignus“ — 3krat pozvončkaj.

4. Ko se potem priklonijo, vstani, vzemi verček z vinom v desnico, unega z vodo pa v levico, in se vstopi na mešnikovo desno stran. Najprej vlij nekoliko vina v kelih.

Ko ti kelih drugokrat podajo, vlij zopet nekoliko vina in potem nekoliko vode po perstih nad kelihom.

5. Postavi glažke na svoje mesto, prenesi mešne bukve, ter se postavi na evangeljsko stran oltarja.

6. Mešnik nekoliko iz bukev molijo, se obernejo od oltarja, ter rečejo :

M. Dominus vobiscum.

S. *Et kum spiritu tuo.*

7. Potem molijo po eno ali več molitev, katere sklepajo :

M. Per omnia saecula saeculorum.

S. *Amen.*

6. Konec sv. meše.

1. Mešnik se obernejo od oltarja, rekoč :

M. Dominus vobiscum.

S. *Et kum spiritu tuo.*

M. *Ite missa est*, ali „*Benedicamus Domino*.“

S. *Deo gracias*.

(Velikonočni teden: M. *Ite missa est*, *Alleluja*, *Alleluja*. S. *Deo gracias*, *Aleluja*, *Aleluja*, pri černih mešah pa pravijo M. „*Requiescant in pace*.“ Strežaj: *Amen*.)

2. Poklekni (ako ni črna meša) na sredi oltarja in tam počakaj,*) da se mešnik obernejo in ljudstvo blagoslovijo, rekoč: (*Benedicat vos omnipotens Deus*) *Pater et Filius † et Spiritus Sanctus*.

S. *Amen* in se pokrižaj.

3. Mešnik grejo na evangeljsko stran zadnji evangelij molit, strežaj pa na nasprotno ter odgovarja, kakor pri prvem evangelju.

M. *Dominus vobiscum*.

S. *Et kum spiritu tuo*.

*) Ako so mešnik pustili odperte mešne bukve, jih med tem prenesi.

M. † Initium sancti evangelii
secundum Joannem.

S. *Gloria tibi Domine.*

4. Kadar sv. evangelij zberejo,
reci :

S. *Deo gracias.*

5. Vzemi mešne bukve in kapo,
nakloni se ter kapo podaj mešniku
in pojdi pred njimi v žagreb.

Kazalo.

	Stran
Predgovor	3
Vvod in razlaganje menj znanih besed	5

I. Del.

<i>Občne postavbe za cerkvenika</i> . . .	13

II. Del.

Posebne postavbe za cerkvenika.

I. Poglavje.

O sveti meši.

1. Tiha sv. meša	20
2. Peta sv. meša	27
3. Peta ali tiha sv. meša z blagoslovom	28
4. Sv. meša z leviti ali velika peta sv. meša	30
Dodatek. Služba ceremonijarija . . .	32

	Stran
5. Črna sv. meša. a) tiha in peta	35
b) levitirana	35

II. Poglavje.

Popoldanska služba božja	38

III. Poglavje.

Cerkveni časi.

1. Advent	39
2. Božični prazniki	40
3. Svečnica	41
4. Pepelnica	43
5. Tiha nedelja (ali 5. v postu)	44
6. Cvetna nedelja	45
7. Jutranjice veliko sredo itd.	47
8. Veliki četrtek	54
9. Veliki petek	57
10. Velika sabota	65
11. Vstajenje Gospodovo	72
12. Na Markovo ali pri procesiji kri- ževega tedna	74
13. Binkoštno saboto	75
14. Božjega Telesa praznik (Telovo)	76
15. Spomin vseh vernih duš	79

IV. Poglavlje.

Sv. zakramenti.

1. Sv. kerst	81
Dodatek. Vpeljevanje matere po po- rodu	86
2. Sv. birma in škofovo obiskovanje	89
3. Sv. pokora	93
4. Presv. Rešnje Telo	
A. sv. obhajilo v cerkvi	94
B. sv. obhajilo pri bolnikih	96
5. Sv. poslednje olje	102
Trije dostavki :	
I. Apostoljski blagoslov ali sv. papežev žegen	104
II. O pogrebu odraščениh — Molit- ve pri tumbi	105
III. Pri pogrebu otrok	113
6. Sv. mešnikovo posvečevanje — Nova meša	116
7. Sv. zakon :	
A. poroka med sv. mešo	117
B. poroka brez sv. meše	121

C. blagoslovljenje vina pri poroki	124
D. zlata poroka	126

V. Poglavje.

Blagoslovila.

A. O blagoslovljenih sploh	128
B. Blagoslovljenje vode med letom	130
C. Blagoslovljenja ob določenih časih	
1. Kajenje in blagoslovljenje hiš .	132
2. Blagoslovljenje soli na sv. Štefana	132
3. Blagoslov. vina na Šent-Janževo	133
4. Blagoslov sv. Blaža	134
5. Blagoslov. velikonočnih jedil . .	135
D. Škofova blagoslovljenja	135

D o d a t e k.

<i>Angeljska služba</i>	<i>137</i>

